

ՄԵՐ ԱՆԿԻԻՆԵՆ

ՔԱՅՔԵՆԵՐՈՒ ՏԱՐԱՓ ՄԸ, ՈՐ ՄԱԿԸ ԱՆԵԼԻ ՄԱՏՆԵԼԷ ԱԲԵԼԻ՝ ՄՈՒԹ ԱՄՊԵՐ ԿԸ ԿՈՒՏԱԿԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԿՆԱԿԱՄԱՐԻՆ ԿՐԱՅ

ՏՕԳԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

12 Յուլիսին արշաւանով Իսրայէլի մախաձեռնած կործանարար պատերազմը Լիբանանի չորս պալլա-լաի դէմ, առանց մէկ գրաւոր պայմանագրութեան, հրադադարով մը գապուեցաւ Օգոստոս 11-ին, ՄԱԿ-ի ազդու միջամտութեամբ: Հրադադարի պայմանները մախաձեռնեցան յաջորդող օրերուն, մտաւորապէս հետեւեալ կարգով. Լիբանանի կառավարութիւնը եւ ՄԱԿ-ը 15.000-ական զօրք պիտի առաքեն դէպի Հարաւ, հսկելու համար Իսրայէլի հիւսիսային սահմաններուն ապահովութեան, ընդդէմ՝ չորս պալլայի, այսպէս կոչուած, «սահաբկազակ գործողութիւններուն»: Երկրորդ՝ չորս պալլաի կողմէ առեւանգուած երկու զինուորները պիտի վերադարձուին Իսրայէլի: Երրորդ՝ հիմնականը՝ զինաթափել չորս պալլան:

Հրադադարէն անցած են աւելի քան տասը մէկ սպառողական օրեր, եւ տակաւին յստակ անգամ չէ, թէ ինչպէ՞ս, ե՞րբ, եւ ի՞նչ վերջնական իրաւասութեան սահմաններու մէջ, ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերը պիտի մախաձեռնեն իրենց առաքելութեան եւ էջք պիտի կատարեն Լիբանանի Հարաւը:

Լիբանան, ոչ ամբողջականօրէն, այլ մասնակի ուժերու տեղադրումներ կատարեց իր հարաւի սահմանները, սակայն շուտով դադարեցուց, շատ հաւանաբար անդրադառնալով կացութեան զահավէժ ընթացքին եւ գուցէ, այդ իսկ պատճառաւ, որ նաեւ, իրմէ կ'ակնկալուի չորս պալլան զինաթափելու խիստ երկասյրի վտանգաւոր աշխատանքը:

Տակաւին յստակ անգամ չէ, թէ ո՞վ պիտի գլխաւորէ ՄԱԿ-ի ուժերը:

Ֆրանսա որ, ի՞նչու էր ՄԱԿ-ի ուժերու Հարաւ ուղարկման բանաձեւը ծրագրողներէն եւ ներկայացնողներէն մին, եւ հետեւաբար իրմէ կ'ակնկալուէր աւելի քան հազար հոգինոց զօրք՝ Լիբանանի մէջ կայի՞ն ստատուած Ֆիւնիլի ուժերուն մէջ գտնուող իր 200-ը կրկնապատկեց պարզապէս:

Իտալիա պատրաստ է 2000-ով մասնակցելի ՄԱԿ-ի խաղաղարար առաքելութեան, պայմանաւ, որ Իսրայէլի քաղաքի Լիբանանէն, ամբողջապէս:

Եւրոպական երկիրներ, իրենց կարգին, կ'երկմտին իրենց մասնակցութիւնը բերելու, շատ հաւանաբար յստակութեան պակաս մը տեսնելով խաղաղարար ուժերէն ակնկալուած առաքելութեան մէջ:

Շարք էջ 18

ԼԻԲԱՆԱՆԱՐԱՅ ՆԱԽԱՐԱՐ ԿԸ ԸԵՐՔԷ ԹՐՔԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒԼԻ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լիբանանի կառավարութեան անդամ, վարչական բարեկարգումներու նախարար Ժան Օղասապեան հերքեց թրքական մամուլին մէջ լոյս տեսած այն տեղեկութիւնները, թէ ինք համաձայնութիւն յայտնած է Լիբանանի մէջ տեղակայուելիք ՄԱԿ-ի ուժերուն թրքական զօրքի մասնակցութեան: Իրաժամանակ, նախարարը իր զարմանքը յայտնեց Հ.Յ. Դաշնակցութեան պաշտօնաթերթ «Ազդակ»-ի կողմէ թրքական թերթի տեղեկութեան շահագործումին կապակցութեամբ:

Այս առթիւ հրապարակուած յայտարարութեան մէջ նախարար Օղասապեան կ'ըսէ. «Շաբաթ, 19 Օգոստոս 2006ի թուակիրով, լիբանանահայ «Ազդակ» օրաթերթը կը հաղորդէր թրքական «Հիւրրիէթ» օրաթերթէն քաղուած լուր մը, Լիբանանի վարչապետ Ֆուատ Սինիորայի եւ թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Ապտալլահ Կիլի միջեւ երեւակայածին եւ իրականութեան չհամապատասխանող գրոցի մը մասին, «Եռնիֆել»-ի ուժերուն մէջ թրքական զօրքին ներառումին շուրջ, որուն իբրեւ թէ մասնակցած են նաեւ եւ:

«Կ'ուզեմ շեշտել եւ վստահեցնել, որ «Հիւրրիէթ»-ի մէջ լոյս տեսած յօդուածը ոչ մէկ ձեւով կը համապատասխանէ իրականութեան: Ոչ ես, ոչ ալ մէկ ուրիշ պաշտօնակատար մաս կազմեցին անոնց առանձնագրոցներուն, ինչպէս նշած է թրքական օրաթերթը, որմէ անմիջապէս հերքեցի:

Լիբանանահայ նախարար Ժան Օղասապեան

Չպէս քաղած էր իր տեղեկութիւնը «Ազդակ»-ը:

«Այս առթիով կը փափաքեմ յստակացնել, որ միշտ նախընտրած են իմ տեսակէտներս պարզել նախարարաց խորհուրդի նիստերուն, որովհետեւ համոզուած եմ, որ ան յարմարագոյն եւ ամէնէն ճիշդ վայրն է»:

Նախարար Օղասապեան կ'աւելցնէ թէ, թրքական ուժերու տեղադրման զգալուն հարցը սակարկութիւններու եւ շահարկումներու շարժառիթի պէտք չէ ծառայէր եւ ինք՝ առանց որեւէ կաշկանդումի,

Շարք էջ 4

ԴԵՍՊԱՆ ՌԻՉՐԴ ՇՈՒՆՏԻ ԲՈՒԷԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 7-ԻՆ

Սեպտեմբեր 7-ին Միացեալ Նահանգներու Ծերակոյտի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնախումբը դարձեալ օրակարգի վրայ ունի Հայաստանի մօտ Միացեալ Նահանգներու նոր դեսպան Ռիչրա Շոկլընտի թեկնածութեան հարցը եւ կ'ակնկալուի որ այդ օրը տեղի ունենայ քուէարկութիւն:

Ռիչրա Շոկլընտի թեկնածութիւնը առաջարկուած էր նախագահ ձորձ Պուշի կողմէ անցեալ Մայիսի վերջերուն: Յանձնախումբի կողմէ կատարուած լսումներու ընթացքին ծերակուտականներէն ոմանք պահանջած էին Շոկլընտէն, յստակ ձեւակերպել իր դիրքորոշումը Հայոց Յեղափոխութեան վերաբերեալ: Անոնք նաեւ հարց բարձրացուցած էին, թէ ինչո՞ւ ետ կանչուած էր Հայաստանի մօտ ԱՄՆ-ի դեսպան ձորն էվընզ, որ ճանչցած էր Հայոց Յեղափոխութիւնը:

Օգոստոս 1-ին Շոկլընտի թեկնածութեան քննարկումը յետաձգուած էր, յաւելեալ տեղեկութիւններ ստանալու համար թեկնածուի մասին:

Սեպտեմբերի 7-ին յանձնախումբի անդամները պէտք է վերջնական որոշում կայացնեն թեկնածութեան վերաբերեալ: Մեծամասնութիւնը կողմ քուէարկելու պարագային, հարցը կը ներկայացուի Ծերակոյտի ընդհանուր ժողովի հաստատման:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏՈՒԵԱԼՆԵՐՈՎ, ԱՂԵՍ Է ԸՆՅԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ 34,6 ՏՈՒՈՐԸ

Հայաստանի մէջ աղքատութեան ցուցանիշը պարզելու նպատակով թէեւ նոր հետազոտութիւն չէ կատարուած, սակայն, Ազգային վիճակագրական Ծառայութեան պետ Ստեփան Մնացականեան Օգոստոս 22-ին ներկայացուց 2004 թուականի ցուցանիշը, ըստ որում, աղքատ կը նկատուի Հայաստանի բնակչութեան 34,6 տոկոսը:

Պրն. Մնացականեանի համաձայն, Համաշխարհային Դրամատան աջակցութեամբ տակաւին վերլուծման տակ են 2005 թուականի ցուցանիշները, որոնց հարաւոր կ'ըլլայ ծանօթանալ լաւագոյն պարագային 2007-ի սկիզբը:

Միաժամանակ, ան յայտնեց, որ սպառողական զամբիւղը փոփոխութիւններ կրած է. հիմա արդէն սպառողական զամբիւղի մէջ ներգրաւուած է ոչ թէ 400, այլ 470 տեսակ ապրանք, եւ այսօրուայ միջին գիններով հաշուարկելու պարագային մէկ մարդու նուազագոյն կենսապահովման բիւջէն կը կազմէ ամսական 33 հազար 154 դրամ (Մօտ 75 տոլար):

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԳՈՐԾԻՉԻ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱԶԱՏ ԵՒ ԱՐԴԱՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ ՊԵՏՔ Է 2,5 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈՒՈՐ

Հայաստանի մէջ ազատ եւ արդար ընտրութիւններ կատարելու համար անհրաժեշտ է ընդամէնը 2,5 միլիոն տոլար: Օգոստոս 23-ին կայացած մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին նման կարծիք յայտնեց ընդդիմադիր «Ազգային Ժողովրդավարներու Դաշինք» (ԱԺԴ) կուսակցութեան նախագահ եւ Ազգային Ժողովի պատգամաւոր Արշակ Սաղոյեան:

Սաղոյեան տեղեկացուց որ, այս նպատակով Կուսակցութիւնը պատրաստած է յատուկ ծրագիր մը ու զայն ներկայացուցած՝ Հայաստանի մօտ ԱՄՆ-ի դեսպան ձորն էվընզին եւ միջազգային կազմակերպութիւններու՝ ԵԱՀԿ-ի, ՄԱԿ-ի, ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալութեան (USAID), ուշադրութեան, որոնք, ընդհանուր առմամբ, ողջունած են այդ ծրագիրը:

Առաջարկուող ծրագիրը Ամերիկայի դեսպանի ներկայացուած է նկատի առնելով որ, ընտրութիւններու պատշաճ մակարդակով կազմակերպման համար Միացեալ Նահանգները Հայաստանին յատկացուցած է 6,5 միլիոն տոլար:

ԱԺԴ կուսակցութեան նախագահ Արշակ Սաղոյեան:

Ծրագիրը կ'առաջարկէ ընտրութիւններու ընթացքին քուէարկութեան ու արդիւնքներու էլեկտրոնային վերահսկողութիւն, քուէաթերթի կիներու արտասահմանի մէջ տպագրութեան ապահովում, վստահուած անձերու, տեղական դիտորդներու եւ ընտրական յանձնաժողովներու անդամութեան մօտ 25 հազար թեկնածուներու համար ուսուցման

Շարք էջ 4

ՎԱՅԱՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

ՊԱՏՐԱՍՏԷՔ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԶԱՆԱՊԱՐԸ

ՀՀ առաջին նախագահ Լևոն Տէր-Պետրոսեանի ելոյթը 1998 թուականի ՀՀ անվտանգութեան խորհրդի հանրայն նիստում, որը սպազորուել է Տէր-Պետրոսեանի նոր ժողովածուում եւ մամուլում, շատ ու շատ ընթերցողներ շրջանում իսկապէս շոկ է յարուցել: Նրանք, ովքեր կարդացած չեն եղել Տէր-Պետրոսեանի «Պատերազմ, թէ իսաղաղութիւն. լրջանալու պահը» յօդուածը, ԱՆ նիստի ելոյթը թերթում կարդալուց յետոյ փնտռել գտել են յօդուածը եւ ընթերցել: Եւ իմբագրութիւն գանգահարած առնուազն մի քանի ընթերցողներ իրենց գարմանքն են արտայայտել, թէ ինչու 1997 թուականին իրենք ականջալուր չեն եղել այն զգուշացումներին, որոնք դրուած են Տէր-Պետրոսեանի յօդուածի մէջ: Իհարկէ, շատերը դրանում ոչ անհիմն մեղադրում են այն ժամանակուայ իշխանութիւններին, որոնք կորցրել էին կապը ժողովրդի հետ եւ իրենց ասելիքը տեղ հասցնելու պրոբլէմ ունէին: Բայց սրանից իրերի դրութիւնը չի փոխուում, եւ մանաւանդ ԼՂ հարցի շուրջ վերջին գարգացումներից յետոյ ժամանակի անիմաստ կորստեան զգացողութիւնը շատերին է համակել: Չնայած սա կեղծ զգացողութիւն է, որովհետեւ խնդիրը ոչ թէ ժամանակի կորուստն է, այլ այն, որ այսօր էլ քաղաքական ասպարէզում գտնուող ոչ մի ուժ ամբողջական եւ համակարգուած պատասխան չի տալիս այն հարցերին, կամ աւելի ճիշդ՝ մարտահրաւէրներին, որոնք արտայայտուած են Տէր-Պետրոսեանի ելոյթում ու յօդուածներում: Աւելի ճիշդ կը լինի ասել՝ այն գլոբալ մարտահրաւէրներին, որ կանգնած են Հայաստանի առաջ: ԼՂ հարցում, օրինակ, ազգային համաձայնութեան գաղջ մթնոլորտ է տիրում, եւ ընդդիմադիր լաւագոյն դրսեւորումը այն տեսակէտն է, թէ Քոչարեանը ԼՂ-ն դուրս մղեց բանակցային ֆորմատից, եւ հիմա Ղարաբաղին պէտք է վերադարձնել բանակցային սեղանի շուրջ: Բայց այս մօտեցումը ընդամէնը երեսպաշտութիւն է: ԼՂ-ն մինչեւ 1998 թուականը եղել է բանակցութիւնների սեղանի շուրջ, եւ ասե՛ք՝ հիմա էլ նրան վերադարձնում ենք ու երեք տարի յետոյ ունենում մօտաւորապէս այն վիճակը, ինչ ունեցել ենք 1997 թուականին. ի՞նչ է լինում յետոյ: Իրականում, խնդիրը ոչ թէ բանակցային ձեւաչափի մէջ է, այլ աշխարհայեացքային մի շատ կարեւոր նրբութեան, որ բխում է հարցի լուծման փուլային եւ փաթեթային տարբերակներից: Առաջին տարբերակի կողմնակիցները գտնում են, որ հարցը պէտք է ժամ առաջ լուծել, ու քանի որ այս պահին հնարաւոր է Ղարաբաղի անկախութեան արձանագրումը, այդ խնդիրը պէտք է յետաձգել՝ առաջնային համարելով երաշխաւորուած իսաղաղութեան հաստատումը եւ հայ-ատրպէյճանական շարաբերութիւնների հաստատումը: Այս խաղաղութիւնը անհրաժեշտ է յանուն երկրի տնտեսութեան, որը, ի հեճուկս Վարդան Օսկանեանի, չի կարող ունի գարգացում ունենալ առանց կոմունիկացիաների բացման: Իսկ այս խնդիրը լուծելու համար՝ բացի ԼՂ հարցի փուլային կարգաւորման գնալուց, անհրաժեշտ է Հայոց Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչումը հանել ՀՀ արտաքին քաղաքականութեան օրակարգից եւ Թուրքիայի

հետ գնալ բարիդրացիական շարաբերութիւնների հաստատում: Սա հարկաւոր է անել ժամ առաջ, քանի դեռ չի կառուցուել կարս-Ախալքալաք երկաթուղին, եւ Հայաստանը մնացած տարածաշրջանային ծրագրերից դուրս մնալուց յետոյ գոնէ երկաթուղային հանգոյց լինելու հնարաւորութիւն ունի: Իսկ հարեւանների հետ նորմալ շարաբերութիւնների հաստատումը, տնտեսութեան զարգացումը, փոխադարձ կախուածութեան ապահովումը պետական անվտանգութեան միակ եւ լաւագոյն երաշխիքն է: Իհարկէ, այս գաղափարները հիմա հանրութեան շրջանում պոպուլար չեն, պոպուլար էին նաեւ 1997 թուականին: 1997 թուականի եւ այսօրուայ իրավիճակները, իհարկէ, տարբեր են, բայց ունեն նաեւ ընդհանրութիւններ: Այն ժամանակ կար նախագահ, որն այս գաղափարների մասին բաց եւ յստակ խօսելու կամք դրսեւորեց, բայց չկար այդ ասելիքը լսելու պատրաստ հանրութիւն: Այսպէս ասած, յաղթողական ուժերի միարժէք ֆիասկոն եւ 1998 թուականի իշխանափոխութեանը հետեւած ու մինչեւ օրս շարունակուող իրադարձութիւնները հանրութեանը պատրաստել են այսօրինակ խօսակցութեան, բայց հիմա էլ այդ ասելիքը հանրութեանը համակարգուած ձեւով ներկայացնողը չկայ: Համակարգուած ներկայացումը կարող է տեղի ունենալ միայն ու միայն քաղաքական գործունէութեան միջոցով, երբ այդ ասելիքը հետեւողականօրէն բացատրուի մարդկանց: Այս անեղբայր ելակէտը շատ-շատերին ստիպում է արձանագրել, որ Լևոն Տէր-Պետրոսեանի՝ ակտիւ քաղաքականութիւն վերադառնալու իսկական ժամանակն է: Շատ-շատերը համոզուած են, որ մարդիկ այսօր կը լսեն Տէր-Պետրոսեանին եւ կը հասկանան նրան: Ու այսօր տարբեր մարդիկ տարբեր առիթներով առաջին նախագահին համոզում են մտնել ակտիւ քաղաքական ասպարէզ, քանի որ ժողովուրդը սպասում է նրա այդ քայլին: Տէր-Պետրոսեանը, սակայն, չի շտապում արձագանքել այսօրինակ կոչերին, որովհետեւ գիտի, որ ժողովրդի անունից կարող է խօսել միայն ժողովուրդը: Եւ ուրեմն, ինչպէ՞ս ստուգել՝ ժողովուրդը պատրաստ է լսել եւ ընդունել նրան, թէ՞ ոչ: Եթէ Տէր-Պետրոսեանը ընդառնալ գնա այսօր իրեն արուող առաջարկներին, պէտք է սկսի այցելել մարզեր, յետոյ Երեւանում հանրահաւաք հրաւիրի: Շատ-շատերը համոզուած են, որ այսպիսի հանրահաւաքին կը մասնակցի 100-150 հազար մարդ: Բայց Տէր-Պետրոսեանի առաւելութիւնն այն է, որ նա պրագմատիկ քաղաքական գործիչ է եւ չի կարող հիմնուել անապացոյց համոզմունքների վրայ: Եւ ուրեմն, ո՞րն է այս իրավիճակի ելքը:

Գոյութիւն ունի շատ պարզ լուծում. Տէր-Պետրոսեանին ժողովուրդը պէտք է ընդունի ոչ թէ «գեղեցիկ աչքերի», այլ նրա գաղափարների, աշխարհայեացքի համար: Եւ եթէ ժողովուրդը ընդունում է այն գաղափարները, որ նա ունի, նշանակում է՝ ընդունում է նաեւ նրան: Ուստի Տէր-Պետրոսեանին քաղաքական ասպարէզ վերադառնալու կոչող ուժերը պէտք է ոչ թէ նրան համոզեն, այլ համախմբուեն օրուայ նրբութիւններին համարժէքօրէն ձեւակերպուած եւ

ՆԱՎԱՆԳՆԵՐԸ ԶԳԻՏԵՆ, ՈՐ ՄԵՐՆ ՈՒՐԻՇ Է

Հայաստանի հասարակական տարբեր շերտերը խանդավառութեամբ ընդունեցին Ջորջ Բուշի վարչակազմի որոշումը, համաձայն որի Միացեալ Նահանգները պէտք է պայքարեն տարբեր երկրների կողմնակցութեամբ պաշտօնեաների դէմ, ովքեր թալանում են սեփական երկիրն ու ժողովրդին: Այդ տեղեկութեան Հայաստանում առաջացրած խանդավառութիւնն ակնյայտ էր, նոյնիսկ այն պարագայում, երբ շատերը ձգտում էին թաքցնել այդ ոգեւորութիւնը: Մինչդեռ ոգեւորութիւնը թաքցնելու կարիք ամենեւին չկայ: Իսկապէս ուրախալի է, որ ի դէմս Նահանգների, ասե՛ք հայ հասարակութիւնը ստացաւ կողմնակցի դէմ պայքարի բաւական ամուր գինակից: Միւս կողմից էլ կարծես թէ ոգեւորութիւնն աւելորդ է, քանի որ Նահանգները իրենց որոշումը կայացնում են սեփական քաղաքական հաշուարկի համաձայն եւ ակնյայտ է, որ ինչպէս բոլոր միջազգային հարցերում, այս դէպքում էլ խօսքը գնում է ընդամէնը քաղաքականութեան գործիքի մասին: Եւ պէտք է հետագայում մեղադրել Միացեալ Նահանգներին, եթէ այն, օրինակ,

թոյլ տա այդ երկիր այցելել Հայաստանի որեւէ նախարարի: Այնպէս որ Նահանգներն ու հայ հասարակութիւնը գինակիցներ կը լինեն միայն այն դէպքում, երբ դա պահանջի Նահանգների շահը: Մնացեալ դէպքում ինքներս ենք ստիպուած պայքարել մեր երկրում առկայ կողակցի դէմ: Բայց գուցէ այդ հարցում մեր անգորութեան գիտակցումն է, որ ստիպում է ոգեւորուել ԱՄՆ քայլից, այն իմաստով, որ կարծում ենք, թէ մեր չկարողացածը, գուցէ Նահանգները կը կարողանան անել: Սակայն անգամ այդ առումով հայ հասարակութեան սպասումը ուղիղն է: Լաւ չեն ճանաչում նահանգները մեր պաշտօնեաներին: Լաւ չեն ուսումնասիրել նրանց աշխարհաքաղական նախասիրութիւնները: Բուշի վարչակազմը պէտք է լաւ իմանայ, որ այդ ամէնը ուղղակի ձեռքի հետի բան է: Եւ հայ պաշտօնեաների ոտքը կտրելով կողակցի քայլքը Հայաստանում չի դանդաղի, քանի որ կողակցի ան հայ պաշտօնեայի ոտքի հետ կապ չունի:

ՅԱԿՈՒ ԲԱՂԱԼԵԱՆ
«ԼՐԱԳԻՐ»

Թարմացուած գաղափարների շուրջ եւ այդ գաղափարներով գնան դէպի ժողովուրդը, ասել է թէ՛ զբաղուեն ակտիւ քաղաքական գործունէութեամբ: Եւ եթէ այդ գործունէութիւնը կը յաջողուի, Տէր-Պետրոսեանին համոզելու կարգի չի էլ լինի: Դեռ 2004-ին «Չուարթնոց» օրանաւակայանում իր տուած հարցազրոյցում Տէր-Պետրոսեանը իր հնարաւոր վերադարձի մասին լրագրողի հարցին պատասխանելիս ասել էր, որ դա համար անհրաժեշտ է ակտիւ հասարակական պահանջ, ասե՛ք, օրինակ՝ 50 հազար միտինգաւորների տեսքով: Ու այս ընթացքում քաղաքական ոչ մի համախոհ ուժ չաշխատեց այսքան միտինգաւոր ունենալու ուղղութեամբ: Բոլորը Տէր-Պետրոսեանին համոզում են, որ ինքը 100 հազար միտինգաւոր ունի, եւ անհրաժեշտ է միայն, որ նրանց կոչ անի գալ հրապարակ: Բայց եթէ Տէր-Պետրոսեանը 100 հազար միտինգաւոր ունի, հարց է ծագում. միտինգում նրա կողքին կանգնելու յաւակնութիւն ունեցողների անելիքը ո՞րն է. Տէր-Պետրոսեանի վերցրած իշխանութիւնից փայտամանալը եւ նրան ու երկիրը նորից նոյն կտորած տաշտակի առաջ կանգնեցնելը: Ի վերջոյ, պէտք է հասկանալ, որ խնդիրը միայն իշխանութիւն վերցնելը չէ, միայն միտինգ անելը չէ, այլ կրու, գաղափարապէս եւ մոտիվացիաների իմաստով նոյնական քաղաքական թիմ ունենալը, որը կը կարողանայ ստանձնել այն պատասխանատուութիւնը, որ մեծ հաշուով մինչեւ հիմա էլ դրուած է ՀՀ առաջին նախագահի ու նրա մէկերկու համախոհների ուսերին: Կարճ ասած, խնդիրը ոչ թէ Տէր-Պետրոսեանին համոզելու մէջ է, այլ նրա ճանապարհը պատրաստելու: Իսկ այդ ճանապարհը պատրաստելու գործը բոլոր նրանցն է, ովքեր կարծում են, որ Տէր-Պետրոսեանը պէտք է վերադառնայ ՀՀ իշխանութեան ղեկին: Աւելի ճիշդ, այդ գաղափարն ու գաղափարախօսութիւնը պէտք է վերադառնայ: Եւ ուրեմն, դա ոչ այնքան Տէր-Պետրոսեանի ճանապարհն է, որքան

Հայաստանի փրկութեան ճանապարհը: Բայց, քաւ լիցի, փրկութիւնը ոչ թէ Տէր-Պետրոսեանն է, այլ այն գաղափարաբանութիւնը, որի հետ մեր իրականութեան մէջ նոյնացում է նրա անձը: Եւ փրկութեան ճանապարհը պատրաստելու համար հարկաւոր է գնալ ոչ թէ Տէր-Պետրոսեանի, այլ նրան իշխանութեան բերած ու հնարաւոր է՝ նրանից խոռված ժողովրդի մօտ:

Ն.Փ.
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Մրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕԲԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ԳԱՐԻԷՆ ՍՈՒՅԵԱՆ
ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՎԱԶԳԷՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ
Ղեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party of
Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԿՏՈՐ ԴԱԼԼԱԲԵԱՆ. «ԲԱՐՈՒՄԱԾ ԸՆԴՈՒՄՆԵՐ ԵՆ ԵՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:
Վիկտոր Դալլաբեանը, որը վերջերս դիմում է ներկայացրել «Արդարութիւն» դաշինքից դուրս գալու մասին, «Ազատութիւն» ռադիոկայանին տուած հարցազրոյցում վստահեցրեց, որ ինքը «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան անդամ չէ. «Ընդամենը, որպէս Ազգային ժողովի պատգամաւոր, որը երեք անգամ անընդմէջ ընտրուել է մեծամասնական ընտրակարգով, ես իրաւունք ունեմ տնօրինելու իմ սեփական ճակատագիրը»:

Աժ պատգամաւոր Վիկտոր Դալլաբեան

Եւ ես իմ համեստ հնարաւորութիւնները կ'օգտագործեմ մեր երկիրը բարգաւաճ երկիր դարձնելու համար», - յայտարարեց Դալլաբեանը:

Խօսակցութիւնների առնչութեամբ, թէ «Բարգաւաճ Հայաստան»-ի իշխանութեան գալու դէպքում Դալլաբեանին սպասում է Ազգային ժողովի նախագահի պաշտօնը, պատգամաւորը յայտարարեց. «Կարծում եմ, մեր երկրում իւրաքանչիւրը պէտք է լինի իր տեղում: Առաջիկայ խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրութիւնները հնարաւորութիւն են տալիս, որպէսզի համապատասխան քաղաքական գործիչները յայտնուեն իրենց արժանի տեղերում»:

Թէեւ, ինչպէս պատգամաւորն է նշել, իրեն «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնից որեւէ առաջարկ դեռ չի եղել, այնուամենայնիւ նա չի թաքցնում իր համակրանքը այդ կուսակցութեան նկատմամբ: Նրա խօսքերով, «Բարգաւաճ Հայաստան»-ը ոչ ընդդիմութիւն է, ոչ էլ իշխանութիւն կամ իշխանամէտ, որովհետեւ «Իշխանութիւնը ձեւաւորուած է ընտրութիւնների միջոցով, եւ այդ պարագայում դառնում են կամ իշխանութիւն, կամ ընդդիմութիւն», իսկ «Բարգաւաճ Հայաստան»-ը դեռեւս որեւէ ընտրութեան չի մասնակցել:

ՇՐՈՒՄ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ. «ԸՆԴՈՒՄՆԵՐ ԻՐ ՇԱՐՔԵՐԸ ՄԱՐՏՈՒՆԱԿ ՎԻՃԱԿԻ Ե ԲԵՐՈՒՄ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:
Ընդդիմադիր բոլոր կուսակցութիւններն այսօր ակտիւօրէն աշխատում են մարզերում, գիւղական համայնքներում, ճշդում իրենց անդամների եւ յատկապէս «մարտունակ» անդամների թիւը, մի խօսքով, պատրաստուած են «գորահաւաքի»: Այս մասին յայտարարեց «Արդարութիւն» դաշինքի անդամ, «Մասնաճակատային իրաւունք միութիւն» (ՍԻՄ) կուսակցութեան նախագահ Հրանդ Խաչատրեանը այսօր «Փաստարկ» ակումբում կայացած հանդիպմանը:

րում: «Նախորդ փորձից ելնելով՝ նրանք պետք է տիրապետեն նաեւ գլխաւորապէս որոշ յատկանիշների, որպէսզի կարողանան դիմադրել: Մենք նախապարձակ լինելու մտադրութիւն չունենք, ես գիտեմ պաշարի կոչ չեմ անում, բայց մարդիկ պետք է մարտունակ լինեն, որպէսզի գինուած կրիմինալին կարողանան դիմազրաւել դատարկ ձեռքերով», - ընդգծեց Հրանդ Խաչատրեանը՝ աւելցնելով, որ խօսքը նաեւ ֆիզիկական մարտունակութեան մասին է:

ՍԻՄ-ի նախագահն աւելի նպատակայարմար է համարում, որպէսզի ընդդիմութիւնը ընտրութիւնների վերահսկողութեան հարցում հանդէս գայ միասնական ճակատով, բայց ընտրութիւններին մասնակցի մի քանի նախընտրական դաշինքներով:

Հրանդ Խաչատրեանը նաեւ յայտարարեց, թէ կրիմինալի դէմ պայքարելուց բացի, իրենք փորձելու են անհատապէս աշխատել տարբեր ուժերում եւ ճամբարներում գտնուող ազդեցիկ մարդկանց հետ, ասենք՝ վարչապետի, գլխաւոր դատախազի, նաեւ հանրապետութեան նախագահի հետ, որովհետեւ նրանցից է կախուած ժողովրդի բախտը: Երկրի ղեկավարների հետ անհատապէս աշխատելը, ըստ ՍԻՄ-ի նախագահի, նշանակում է ազդել նրանց խղճի եւ մտքի վրայ՝ փորձելով նրանց հետ պահել իշխանութիւնը ամէն գնով պահպանելու մտլուցքից:

Միաժամանակ, ըստ ՍԻՄ-ի նախագահի, իշխանութեան վերարտադրութիւնը մեծապէս կախուած է լինելու ոչ թէ ներքին ջանքերից, այլ արտաքին աշխարհի տրամադրուածութիւնից:

Ըստ Խաչատրեանի, թէեւ ընդդիմադիր կուսակցութիւնները պայքարի յատուկ ծրագիր դեռեւս չունեն կամ գուցէ այդ մասին դեռեւս չեն ցանկանում բարձրաձայնել, ամէն դէպքում, նախնական երկու սցենար է նախանշուած՝ երկրում իրավիճակի փոփոխութիւն մինչեւ ընտրութիւնները, ինչը, թերեւս, նշանակում է յեղափոխութիւն իրականացնել, յետոյ մասնակցել ընտրութիւններին, եւ, առաջինի չստացուելու դէպքում, այդ փոփոխութիւնների իրականացումը 2007 թուականի ընտրութիւնների ընթացքում:

Հերթական ընտրութիւնները, Հրանդ Խաչատրեանի ձեւակերպմամբ, անցնելու են «պատերազմական իրավիճակում», եւ հաշուի առնելով այս հանգամանքը՝ ընդդիմադիր կուսակցութիւններն իրենց շարքերը «մարտունակ» վիճակի են բերում:

«Մարտունակ» բառը նա օգտագործում է ընդդիմադիր կուսակցութիւնների այն անդամների վերաբերեալ, ովքեր պետք է ընդգրկուեն ընտրական յանձնաժողովներ:

ԱՐԱՄ ՍԱՐԳՍԵԱՆ. «ՍՏԵՂՈՒԵԼԻՔ ԿՈՒԼԻՑԻԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿՆ Ե՝ ԹՈՅԼ ՉՏԱԼ, ՈՐՊԵՍՁԻ ԿՐԻՄԻՆԱԼՆ ԻՐ ՄԷՋ ԲԱԺԱՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:
Դեմոկրատական կուսակցութեան ղեկավար Արամ Սարգսեանը յայտարարեց, որ ընտրութիւններից առաջ յատուկ կոալիցիա ստեղծելու շուրջ իրենք այս օրերին քաղաքական խորհրդակցութիւններ են անցկացնում ինչպէս «Արդարութիւն» դաշինքի, այնպէս էլ դաշինքից դուրս գտնուող քաղաքական տարբեր ուժերի հետ:

Դեմոկրատական կուսակցութեան ղեկավար Արամ Սարգսեան

«Փաստարկ» ակումբում կայացած հանդիպմանը Դեմոկրատի ղեկավարը յայտնեց, որ ստեղծուելիք կոալիցիայի միջոցով փորձ է արուելու «ընտրութիւններից առաջ փոխել երկրում ստեղծուած իրավիճակը եւ թոյլ չտալ, որպէսզի կրիմինալ իր մէջ բաժանի իշխանութիւնը»:

Ըստ Արամ Սարգսեանի, «այսօր երկրում կրիմինալիզացիան ամենաբարձր տեմպերով աճում է, ոչ ոք պատասխանատուութիւն չի կրում երկրում կատարուող սպանութիւնների համար, չբացայայտուած սպանութիւնների համար որեւէ պաշտօնեալ պաշտօնանկ չի արուում»:

Դեմոկրատի ղեկավարի համոզմամբ, այս ամէնը կրիմինալի կողմ

մից անօրինական սեփականութեան ձեռք բերման հետեւանք է. «Հիմա էլ փորձ են անելու արդէն իշխանութիւնը բաժանել կրիմինալի մէջ, որովհետեւ նրանք, ովքեր անօրինական ճանապարհով ձեռք են բերել այդ ահուկ սեփականութիւնը, հիմա պէտք է ձեռք բերեն իշխանութեան ամենամեծ կտորը»:

Դրան, Սարգսեանի խօսքերով, նպաստում է այսօրուայ իշխանական բուրգը, որը «այս համակարգը ստեղծել է եւ այդ համակարգի գլխաւորն է»:

«ՆԱԻՐԻՏ»-Ը ՎԱՃԱՌՈՒՄ Ե ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆԸ

Հայաստանի կառավարութիւնը իր այսօրուայ նիստում թոյլատրել է «Հայգազարդ»-ին 40 միլիոն դոլարով վաճառել «Նաիրիտ» ընկերութեան իրեն պատկանող 90 տոկոս բաժնեմասը «Ռայնոլի փրոփերթի լիմիթեդ» բրիտանական կազմակերպութեանը:

Միաժամանակ «Հայգազարդ»-ը ձեռք է բերում «Նաիրիտ-2» ընկերութեան 100 տոկոս բաժնեմասը՝ 13 միլիարդ 600 միլիոն դրամով: Ըստ կառավարութեան մամուլի ծառայութեան՝ բրիտանական ընկերութիւնը խոստացել է «անհրաժեշտ ներդրումային ծրագիր իրականացնել»:

«Նաիրիտ»-ը, որը Խորհրդային Միութիւնում սինթետիկ կաուչուկ արտադրող միակ ձեռնարկութիւնն էր, անկախութեան տարիներին ձեռքից ձեռք է անցել մի քանի անգամ: Սկզբում Հայաստանի կառավարութիւնը այն վաճառել է «Ռանաստ» բրիտանա-հնդկական ընկերութեանը, յետոյ «Նաիրիտ»-ի սեփականատէրն է դարձել Հայաստանի դրամատներից մէկը, այնուհետեւ դրա կառավարումը յանձնուել է «Վոլգաբուրմաշ» ռուսաստանեան ընկերութեանը: Ի վերջոյ, «Նաիրիտ»-ի բաժնետոմսերի մեծ մասը յայտնուել է «Հայգազարդ»-ի ձեռքին:

ԲԶՋԱՅԻՆ ԿԱՊԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԻ ԹԻՒԸ 700 ԸԱՋԱՐ Ե

Հայաստանում բՋՋային կապի բաժանորդների թիւը 700 հազար է: Այդ են վկայում ռուսաստանեան IKS-consulting գործակալութեան՝ ԱՊՀ-ում հեռահարողակցութեան ոլորտի գարգացման հետազոտութեան արդիւնքները: «Կովկասպրես» գործակալութեան փոխանցմամբ, Վրաստանում բՋՋային կապից օգուտում է 1,9 միլիոն, Ատրպէյճանում՝ 2,9 միլիոն մարդ:

Ըստ IKS-consulting-ի, Ռուսաստանում բՋՋային կապի բաժանորդների թիւը 140 միլիոն է, Ուկրաինայում՝ 35,9, Ղազախստանում՝ 6,6 եւ Բելառուսում՝ 5 միլիոն: Ուսումնասիրութիւնը ցոյց է տուել, որ տարեկան բՋՋ-ի երկրներում բՋՋային կապի բաժանորդների թիւը աւելացել է 21 տոկոսով:

ՂԱՐԱԲԱՂՈՒՄ ԲՆԱԿՈՒՄ ԵՆ ՄԵԾԱՄԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՆԱՅԸ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»: Ինչպէս յայտնի է, 2005թ. Հոկտեմբերի 18-ից 27-ը Լեռնային Ղարաբաղում անցկացուեց մարդահամար: ԼՂՀ Ազգային Վիճակագրական Ծառայութիւնը հրապարակել է մարդահամարի վերջնական արդիւնքը, որի համաձայն մշտական բնակչութեան թուաքանակը հանրապետութիւնում կազմել է 137737 մարդ (որից 48,3 տոկոսը՝ տղամարդիկ - 51,7 տոկոսը՝ կանայք), այդ թւում՝ քաղաքային բնակչութիւնը՝ 70512 մարդ (47,0 տոկոսը՝ տղամարդիկ, 53,0 տոկոսը՝ կանայք), գիւղականը՝ 67225 մարդ (49,7 տոկոսը՝ տղամարդիկ, 50,3 տոկոսը՝ կանայք): Մշտական բնակչութեան թուաքանակն ըստ շրջանների կազմել է. Ստեփանակերտ քաղաքում՝ 49986 մարդ, Ասկերանի շրջանում՝ 16979 մարդ, Հաղբուլթում՝ 12005 մարդ, Մարտակերտում՝ 18963 մարդ, Մարտունիում՝ 23157 մարդ, Ծահուռեանում՝ 2560 մարդ, Շուշիում՝ 4324 մարդ, Քաշաթաղում՝ 9763 մարդ:

Հետաքրքիր է, որ բառացիօրէն մի քանի տարի առաջ Ղարաբաղի բնակչութիւնը կազմել է 145 հազար մարդ: Իսկ մինչ Ծարժումը՝ 189 հազար:

ԼՈՒՐԵՐ

ԵԱՇԿ ՄԻՆԱԿԻ ԽՈՒՄԲԸ ԾՐԱԳՐՈՒՄ Է ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ՇԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»: Հայաստանը որեւէ նոր առաջարկ չի ստացել ԵԱՇԿ Մինսկի խմբի համանախագահներից: Օգոստոսի 21-ին պատասխանելով լրագրողների հարցերին այդ մասին յայտարարել է ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանեանը: Նա նշել է, որ նոր առաջարկների միշտ էլ կարելի է սպասել, բայց ներկայ դրությամբ այդպիսիք չկան: Չնայած ատրպէյճանական մամուլը եւ որոշ պաշտօնեաներ նշում են, թէ Սեպտեմբերին համանախագահները կը կազմակերպեն նախագահների հանդիպում եւ կը ներկայացնեն նոր առաջարկներ, Հայաստանի արտգործնախարարն ասում է, որ առաջիկա խօսքն ընդամենը նախարարների հանդիպում անցկացնելու մասին է, որի կոնկրետ ժամկետը դեռ նոյնիսկ չի էլ որոշակիացում:

Վարդան Օսկանեանը նաեւ անդրադարձել է Ղարաբաղի ու Ատրպէյճանի Զինուժի շփման գծում, ԼՂ վերահսկողութեան տակ գտնուող տարածքներում հրկիզումների մասին արտպէյճանական յայտարարութիւններին: Հայաստանի արտգործնախարարը ասել է, թէ զարմանում է հարցը շահարկելու Ատրպէյճանի միջոցով, քանի որ խօսքը ընդամենը շոգի պատճառով առաջացած հրդեհների մասին է: Վարդան Օսկանեանը նշում է, որ այդպիսի հրդեհներ լինում են գրեթէ իւրաքանչիւր տարի, պարզապէս 2006 թուականին դրանց ծաւալն աւելի մեծ էր: Նախարարը ասել է, թէ մի քանի ժամ առաջ է

կապուել ԼՂ ղեկավարների հետ, որոնք հաւաստիացրել են, որ հրդեհներ իհարկէ կան, սակայն դրանք չեն սպառնում որեւէ բնակավայրի:

«Դրանք բնական հրդեհներ են եղել, որոնց ծաւալն այս տարի մի քիչ շատ է, հայկական կողմի հնարաւորութիւններն էլ սահմանափակ, դրա համար էլ մի քիչ բարդութիւններ են եղել», ասում է Վարդան Օսկանեանը:

Վարդան Օսկանեանը զարմանք է յայտնել հարցը ՄԱԿ տեղափոխելու Ատրպէյճանի ցանկութեան կապակցութեամբ: Նա նշում է, որ պէտք է խնդրին առաւել գործնական մօտեցում ցուցաբերել: Վարդան Օսկանեանը չի կարողանում հասկանալ, թէ այդ հարցի հետ ինչ կապ ունի ՄԱԿ-ը, առաւել եւս որ նոյնիսկ ԵԱՇԿ գործող նախագահի գեկոյցն է ամրագրում այդ հրդեհների ոչ միտումնաւոր լինելու փաստը: Վարդան Օսկանեանը դրական է վերաբերում հրդեհները հանգեցնելու համար հայ-ատրպէյճանական գործակցութեան մասին առաջարկին, որ ցանկանում է Հայաստանին ուղղել էլ մար Մամեդեարովը: Վարդան Օսկանեանը նշել է, որ հայկական կողմը միշտ բաց է եղել ցանկացած գործակցութեան: Հայաստանի արտգործնախարարը յայտարարել է, թէ իր կարծիքով, Ղարաբաղի իշխանութիւնը կ'ընդունի եւ պատրաստակամօրէն կը գործակցի թէ միջազգային կառույցների, թէ Ատրպէյճանի հետ, հրդեհները հանգեցնելու համար:

ԱՆՏՈՆԻՕ ԳՈՒՏԵՐԷԾ. «ՄԵՆՔ ԽԻՍ ԵՏՏԱՔՐԲՐՈՒԱԾ ԵՆՔ ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ԽՆԴՐԻ ԽԱՂԱՂ ԿԱՐԳԱԽՈՐՄԱՄԲ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՅ»:
«Մենք փայլուն համագործակցում ենք Հայաստանի կառավարութեան հետ», - այսօր Երեւանում յայտարարեց ՄԱԿ-ի Փախտակահանների հարցերով գերագոյն յանձնակատար Անտոնիո Գուտերէշը:

Նա ողջունեց կառավարութեան ջանքերը փախստականների համար յանձնակատար Անտոնիո Գուտերէշը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի հասարակութեանը ինտեգրման պայմանների ապահովման ուղղութեամբ: ՄԱԿ-ի Փախտակահանների հարցերով գերագոյն յանձնակատարը յատուկ գոհունակութիւն յայտնեց Հայաստանում ներգաղթի, այսինքն՝ երկրում ապաստան խնդրող մարդկանց համար օրենսդրական եւ ինստիտուցիոնալ դաշտի ձեւաւորման ուղղութեամբ աշխատանքների առումով: Գուտերէշը նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց Լիբանանից փախտակահաններին ընդունելու համար:

ՄԱԿ-ի Փախտակահանների հարցերով յանձնակատար Անտոնիո Գուտերէշը

որ, որոնք հնարաւորութիւն կը տան տեղահանուածներին վերադառնալ իրենց բնակավայրերը, կարող են փոխադարձ վստահութեան ձեւաւորման տարր դառնալ, որը կարող է նպաստել առաջիկայում խնդրի վերջնական կարգաւորմանը»:

Հարցին, թէ քննարկուելու է արդեօք Ատրպէյճանում հայ փախստականների թողած գոյքի ու սեփականութեան վերադարձի հնարաւորութիւնը, Անտոնիո Գուտերէշը պատասխանեց, որ խաղաղ կարգաւորման դրական արդիւնքներից կարող է լինել երկու կողմերի գոյքային իրաւունքների վերականգնումը. «Եթէ քննարկուում է փախստականների վերադարձի տարբերակը, ապա դա կարող է լինել սեփականութեան իրաւունքի վերականգնումը, եթէ վերադարձի տարբերակը չի քննարկուում, ապա դա կարող է լուծուել փոխհատուցման ճանապարհով»:

Ղարաբաղեան կարգաւորման առնչութեամբ ՄԱԿ-ի Փախտակահանների հարցերով գերագոյն յանձնակատարը յայտարարեց. «Թէեւ մենք լիովին ապագադաքական կառույց ենք, այդուհանդերձ, մենք խիստ հետաքրքրուած ենք խնդրի խաղաղ կարգաւորմամբ եւ կարծում ենք, որ համաձայնութիւններ

ԼԻԲԱՆԱՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՐ ԿԸ ԸՆԹՔԷ

Շարունակուած էջ 1-էն

կառավարութեան նիստերուն եւ ուր որ գտնուած է յատակօրէն արտայայտած է իր վերապահութիւնները:

Հայ նախարարը նաեւ կոչ կ'ընէ «Ազդակ» օրաթերթի խմբագրութեան, այսօրինակ աժան քարոզչութեան բեմ չծառայելու, որովհետեւ կ'ակնկալուէր, որ այս սուտ ու շինծու լուրը նախ ատուգուէր լիբանանեան աղբիւրներէ, փոխանակ աճապարելու եւ յենելու թրքական աղբիւրի մը վրայ եւ ոչ թէ անմիջապէս լոյս ընծայուէր «Ազդակ»-ի առաջին էջին վրայ:

«Թրքական մամուլը շատ յաճախ շինծու եւ անստույգ լուրեր կ'արտայայտէ հայ ժողովուրդի մասին, որոնց մէջ նաեւ Դաշնակցութիւն կուսակցութեան մասին: Ի՞նչ էր օգուտը «Ազդակ»-ի արձագանգելու նմանօրինակ ստալոյ յօդուածի մը, որ կ'ընայ միայն ծառայել

մեր հաւաքական պահանջատիրութեան, միամտականութեան կեցուածքին դէմ կասկածանքի ու թունալից մթնոլորտ սերմանումին», - կ'եզրակացնէ նախարար Ժան Օղասապեան իր յայտարարութեան մէջ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԸ ՂԵՍ ԳԷ

Միւս կողմէ Օգոստոսի 21-ին Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան այս հարցի շուրջ իրեն ուղղուած լրագրողի հարցումին պատասխանելով ըսած է, թէ ինդիքը կը վերաբերի Լիբանանին, քանի որ խօսքն այդ երկրի տարածքի մասին է:

«Թուրք խաղաղապահներու տեղակայման համաձայն ըլլալ կամ չըլլալը Լիբանանի գործն է: Լիբանանը դա պէտք է որոշի ինքնակամ, ոչ թէ դրսի պարտադրանքով», - աւելցուցած է Վարդան Օսկանեան:

ԱԶԱՏ ԵՒ ԱՐԴԱՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԸՄԱՐ ՊԵՏԷ Ե 2,5 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈՒՐ

Շարունակուած էջ 1-էն

դասընթացներ, քարոզչութեան նպատակով ամենօրեայ հեռուստատեսութեան եւ ռադիոհաղորդումներու պատրաստում եւ այլն:

Արշակ Սաղոյեան համոզմունք յայտնեց, որ ընտրական յանձնաժողովներու անդամութեան թեկնածուներու ուսուցման դասընթացները, որ կը կազմակերպուի Կենտրոնական Ընտրական Յանձնաժողովի կողմէ, բացառապէս իշխանութեան թեկնածուներու համար է, իսկ

ընդդիմութեան ներկայացուցիչները դուրս կը մնան այդ ծրագրէն:

Ընդդիմադիր գործիչը վստահ է, որ Հայաստանի իշխանութիւններու համար իր ծրագիրը գալով հանգամանք կը հանդիսանայ, որպէսզի հանրահաւաքի մասնակիցներուն տասնեակներով չկալանաւորեն:

Սաղոյեան յայտնեց նաեւ, որ ծրագիրը վերջնական տեսք կ'ունենայ Սեպտեմբերին՝ տարբեր քաղաքական ուժերու կողմէ ստացուած առաջարկները ամփոփելէ ետք:

ՆԵՐԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄՈՒՆԵՏԻԿԸ

ԵՐԵՎԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»: Զգալի է, որ կը լինի ներիշխանական պայքար: Օգոստոսի 19-ին Ազգակալութեան խօսելով գալիք ներքաղաքական զարգացումների մասին այդպիսի կանխատեսում է արել ՀՀԿ Խորհրդի անդամ, ԱԺ պատգամաւոր Գալուստ Սահակեանը: Այդ սպասումը նա պայմանաւորում է ընդդիմութեան լուծութեամբ:

«Դա գալիս է նրանից, որ ընդդիմութեան ճամբարը դեռեւս համահաւաք է, դեռեւս չեն կարողացել բանակցել, որոշակի սկզբունքներ որդեգրել: Բայց նաեւ ամռանը տեսանելի է որոշակի ակտիւութիւն նաեւ ընդդիմութեան դաշտում: Գործառույթներն այնպիսին են, որ այսպէս թէ այնպէս, իւրաքանչիւր քաղաքական ուժ ընդդիմութեան դաշտում խնդր ունի համատեղելու գաղափարախօսութիւնը ուժերի եւ որոշակի ակտիւութիւն է նկատուում», ասում է Գալուստ Սահակեանը: Նա ընդդիմութեան դաշտում նկատուող ակտիւութիւնը կոնկրետացնում է ՀԺԿ օրինակի շնորհիւ: Ըստ Գալուստ Սահակեանի, «լուրջ սկզբունքային որդեգրումներ ունի» նաեւ Ազգային Միաբանու-

թիւնը:

«Նկատելի է ընդդիմադիր դաշտում կուսակցութիւնների համատեղելիութիւնը, եւ կարծում եմ, որ սա ինչքան խորանայ ընդդիմադիր դաշտում աւելի միասնական լինելու ձգտումը, այդքան նպաստաւոր պայմաններ կ'ստեղծուեն, որպէսզի ընտրութիւններն աւելի օրինական լինեն եւ, այսպէս, անձնաւորուած չլինեն», ասում է Գալուստ Սահակեանը: Եթէ ընդդիմադիր դաշտի պարագայում Գալուստ Սահակեանը չի խուսափում կոնկրետ անուններ նշելուց, ապա ներիշխանական պայքարի իր կանխատեսումը նա չի ցանկանում կոնկրետացնել: ՀՀԿ Խորհրդի նախագահը կարծում է, թէ կը լինի պայքար, սակայն յատկապէս իշխանութեան որ թեւերի միջեւ, Սահակեանը չի նշում:

«Տարբեր թեւերի, տարբեր անձերի, տարբեր մարդկանց: Դեռեւս յեղեղուկ վիճակում է երեւոյթը, հենց դրա համար էլ ասում եմ, որ քաղաքական բանակցութիւնները կը տեղափոխուեն աշնանը, որովհետեւ ընդդիմութիւնն իր խօսքը այսպէս, թէ այնպէս դեռ չի ասել», նշում է ՀՀԿ Խորհրդի անդամ Գալուստ Սահակեանը:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

Ս. ԷԶՄԻԱԾԻՆ

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ՇԱՄԱԳՈՒՄԱՐ՝ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆՈՒՄ

Միաբանական համագումարին մասնակցողները

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, ինչպես նաև Հայաստանի եւ սփիւռքի թեմերից ժամանած 65 միաբան հայրեր՝ ծայրագոյն վարդապետներ, վարդապետներ ու արքեպիսկոպոստներ հերթական այս համագումարին քննութեան առին միաբանի՝ որպէս ժողովրդի հովուի, հաւատքի ուսուցչի, քարոզչի, խորհրդատուի, վարիչի առաքելութեանը առնչուող խնդիրներ:

Միաբանական համագումարն սկսուեց Տէրունական աղօթքով, որից յետոյ միաբաններին բացման խօսքով դիմեց Գուգարաց թեմի Տաւուշի մարզում փոխառաջնորդ, համագումարի կազմակերպիչ յանձնարարի անդամ Տ. Սասուն Ծայրագոյն վարդապետ Զմրուխտեանը: Գերապատիւ Հայր Սուրբը, անդրադառնալով ժողովրդի կեանքում առկայ հոգեւոր խնդիրներին եւ եկեղեցու առջեւ ծառայած մարտահրաշխներին, հրամայական նկատեց միաբանների առաքելութեան պայմանների վերանորոգումը: Այդ առումով Հայր Սասունը կարեւորեց միաբանական հաւաքների գումարումը, որոնք հնարաւորութիւն են ընձեռում միասնաբար խորհրդածելու հոգեւոր կեանքի խնդիրների շուրջ, վերհաստատելու անվերապահ սէրը հանդէպ Մայր Աթոռի, հաւատարմութիւնը հանդէպ Ամենայն Հայոց Հայրապետի, անսակարկ նուիրումը Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու եւ Հայրենիքի նկատմամբ: Յանուն միաբանութեան վերատին հաստատելով հոգեւոր բանակի գինուորներ լինելու ուխտը՝ Հայր Սուրբը հրահրեց Նորին Սրբութիւն Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ Հայրապետական իր պատգամն ու օրհնութիւնը փոխանցելու

ներկայ միաբաններին:

«Հայրապետիս համար մեծ ուրախութիւն է տեսնել խմբուած Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում մեր սիրելի միաբաններին: Գեղեցիկ աւանդոյթ է ձեւաւորուած Մայր Աթոռում, որ ամէն երրորդ տարին մեր միաբանները հաւաքուեն Սուրբ Էջմիածնում՝ իրենց ուխտը վերանորոգելու հանդէպ մեր նուիրական սուրբ կենտրոնը, նաև իրար հետ մէկտեղ մի քանի գեղեցիկ օրեր ապրեն, իրենց փորձառութիւնը հոգեւոր եւ հովուական կեանքի մէջ փոխանակեն, իրենց մտահոգութիւնները կիսեն միմեանց հետ, ինչպէս նաև իրենց երազներն ու տեսիլքները՝ մեր Եկեղեցու եւ ժողովրդի ապագայի վերաբերեալ...»,- ասաց Վեհափառ Հայրապետը:

Նորին Սրբութիւնը հանգամանօրէն անդրադարձաւ Եկեղեցու առջեւ ծառայած խնդիրներին՝ ժողովրդի քրիստոնէական դաստիարակութեանը, ամէնօրեայ քարոզչական, հովուական գործունէութեան առաւել աշխուժացման անհրաժեշտութեանը, հասարակական կեանքից ներս բարոյական առողջ մթնոլորտ ձեւաւորելու առաքելութեանը: «...Այնքան ժամանակ, որքան մենք չյաջողենք այս առաքելութեան լիարժէք իրագործման մէջ, այնքան ժամանակ արատաւոր երեւոյթները ուղեկիցը կը լինեն մեր կեանքի, այնքան ժամանակ Աստուծոց հեռացումը կը լինի հայրերին եւ Աստուծոյ պատգամներն ու պատուիրանները չէ, որ առաջնորդող կը լինեն իր կեանքում»,- նշեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը:

Սուսելով միաբանի կոչման,

Շաբ.ը էջ 18

ՇԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂՁԱՆՔ՝ ՎԵՎԱՓԱՌ ՇԱՅՐԱՊԵՏԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵՂԱՐՁԻ ԱՌԻԹՈՎ

Վեհափառ Հայրապետի տարեդարձի արարողութեանը մասնակցողները

Օգոստոսի 21-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ծննդեան 55-ամեայ տարեդարձի կապակցութեամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում կատարուեց Հայրապետական մաղթանք: Արարողութեանը ներկայ էին Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու թեմակալ առաջնորդներ, բարձրաստիճան եկեղեցականներ, Հայաստանի եւ Սփիւռքի բոլոր թեմերից ժամանած եւ վանաբնակ միաբաններ, Մայր Աթոռի պաշտօնէութիւնը եւ բարեպաշտ հաւատացեալներ:

Հանդիսաւոր թափօրի ուղեկցութեամբ, Մայր Տաճարի գանգերի ղօղանջների ներքոյ Նորին Սրբութիւնը վեհափառ ուղղեց դէպի տաճար, ուր Միածնայէջ Մայր Տաճարի Իջման Սբ. Սեղանի առջեւ կատարուեց Հայրապետական մաղթանքի կարգը:

Մինչ արարողութիւնը Հայոց Եկեղեցու ողջ հոգեւոր դասի եւ Մայր Աթոռի պաշտօնէութեան անունից Վեհափառ Հայրապետին շնորհաւորանքի ու բարեմաղթանքի խօսք ուղղեց Մայր Աթոռի միաբան Տ. Ներսէս արքեպիսկոպոս Պողոսյանը: Գերաշնորհ Սրբազան անդրադարձաւ Վեհափառ Հօր գործունէութեանը՝ ընդգծելով նրա մեծագոյն աւանդը հոգեւոր դասի երիտասարդ սերնդի պատրաստման, ինչպէս նաև ժողովրդի քրիստոնէական դաստիարակութեան գործում: «Վեհափառ Տէ՛ր, այսօր Ձեր ծննդեան տարեդարձն է, եւ մենք բոլորս հաւաքուել ենք այս սուրբ խորանի՝ աստուածային տեսի-

եան այս փառաւոր կենտրոնի առջեւ՝ աստուածային սիրոյ էջքի վայրում: Եւ այստեղ, որպէս 132-րդ Հայրապետի, Ձեր շուրջը հաւաքուած ասում ենք. «Քահանայք թո զգեցցին զարդարութիւն եւ սուրբք թո ցնծալով ցնծացեն»:- Այս հոգեւորականները՝ քահանաները, եւ այս ժողովուրդը՝ զգեցած արդարութեան սուրբ խորհուրդը, հաւաքուել են, որպէսզի Դուք նմանուէք այն քահանայապետին, որ Մեկքիսեղեկ կոչուեց, եւ աղօթում են առ Բարձրեալն Աստուած, որ շարունակէք ցուպը ձեռքին առաջնորդել մեր ժողովրդին»,- ասաց Սրբազան Հայրն իր խօսքում՝ շնորհագար Հայրապետին մաղթելով արգասաւոր գահակալութեան երկար քաջաւորջ տարիներ, անսպառ ուժ եւ կորով՝ ի բարօրութիւն հաւատաւոր հայ ժողովրդի եւ ի պայծառութիւն Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցու:

Հոգեպարար աղօթքի վերջում Վեհափառ Հայրապետն իր գոհունակութիւնը յայտնեց, որ կեանքի 55-րդ տարեդարձին շրջապատուած է տեսնում իրեն հոգեւոր դասով, Մայր Աթոռի պաշտօնէութեամբ եւ հաւատացեալ բարեպաշտ ժողովրդի բազմութեամբ եւ իր գնահատանքն ուղղեց նրանց՝ իրենց անձնուէր ծառայութեամբ ու աշխատանքով եւ աղօթական կեանքով Հայաստանեայց Եկեղեցու առաջնութեանը ու բարգաւազմանը նպաստելու համար: Նորին Սրբութիւնն իր խօսքում նաև մաղթեց. «Մենք, Իջման Սուրբ

Շաբ.ը էջ 18

Advertisement for A.B.A. Insurance. Text includes: A.B.A. Insurance, Հայ Ապահովագրական Գրասենեակ, ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱԿՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, Հեռ. 818-500-9585, Այցելեցէ՛ք www.HyeInsurance.com

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼԵԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂԻՆԱՆ

Շատ կը սխալի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործերու գործակալարը երբ կ'ըսէ թէ Իսրայէլ-Հրգպալա-Լիբանան ընդհարումէն, սկսած Յուլիս 12ին եւ տակաւին բուռն կերպով շարունակուող, կրնայ նոր Մերձաւոր Արեւելք մը ծնիլ: Նոյնը կը մտածէ անշուշտ իր մեծաւորը, նախագահ ձորձ Պուշ, երբ կը պնդէ թէ դժուարութիւններէն նոր պատեհութիւններ կրնան ծնիլ: Այս մէկը կրնար շիտակ ըլլալ եթէ Ամերիկան ստանձնէր «պարկեշտ միջնորդ» (honest broker) դերը, ոչ միայն այս նորագոյն պատերազմի ընթացքին, այլ 1948ին ի վեր ստեղծուած արաբ-իսրայէլեան տագնապի ընթացքին: Փաստօրէն, եւ ինչ պայմաններ ալ ստեղծուին, Ամերիկա կողմ է, եւ անշուշտ, իր դաշնակից Իսրայէլի կողմն է: Իբրեւ պետութիւն, մանաւանդ իբրեւ բանակ, Իսրայէլ իր գոյութիւնը կը պարտի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն: Պատկերացուցէք որ Իսրայէլեան բանակի պիւտձէն, ըստ երեւոյթին, Փենթագոնէն կը ճշդուի, իրողութիւն որ կը փաստէ թէ որքան Ամերիկան եւ Իսրայէլը կապուած են իրարու: Անշուշտ, այդ պիւտձէին եւ անոր ընկերացող պատերազմական բոլոր զէնքերու դիմաց, հրասայլ, օդանաւ, զէնք, զրահ եւայլն, նոյնիսկ հաւանօրէն այդ օդանաւները գործածող օդաչուներն ալ, ուրեմն այս բոլորին դիմաց, Իսրայէլ մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ Ամերիկային, յատկապէս լրտեսական մարզէն ներս: Այս պայմաններու տակ, ուրեմն, դժուար է պատերազմներ թէ ինչ նոր Մերձաւոր Արեւելք կրնայ ծնիլ Լիբանանի եւ Կազախի մոխիրներէն: Աւելին կարելի է ըսել, որ Հրգպալան եւ Համասը, եւ այլ ահաբեկչական կոչուած խմբաւորումներ, նկատի ունինք Իրաքի կացութիւնը, ուղղակի արդիւնք են ամերիկեան միակողմանի եւ փրօ-իսրայէլեան քաղաքականութեան: 1948ին ոչ Հրգպալա, ոչ Համաս եւ ոչ ալ միջազգային ահաբեկչական խումբեր գոյութիւն ունէին, եթէ անշուշտ չլինէին հրէական «Իրկուներ» եւ սիոնիստական շարժումը:

ԻՆՉ Է ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ
ՆԵՐԿԱՅԻՍ
Լիբանանի Հարաւը, Հրգպալայի եւ Իսրայէլի միջեւ տեղի ունեցող պատերազմէն, ի՞նչ եզրա-

կացութիւններ կարելի է հանել, Լիբանանի եւ որոշ չափով Իսրայէլի հասցուած քանդումներէն եւ գոհերէն անդին: Առաջին առիթով, ընթացիկ տագնապի լոյսին տակ, անվարան կը հաստատուի Իրանեան տուեալը Մերձաւոր Արեւելեան թատերաբեմէն ներս: Շիտակ է որ Իրան միշտ ալ գտնուած է հակա-իսրայէլեան դիրքերու վրայ, եւ սակայն, մանաւանդ Իրանի նոր նախագահի արտայայտութիւնները ոչ մէկ կասկած չեն ձգեր այդ մասին: Եթէ իրապէս ճիշդ է որ Իրան կը գտնուի Հրգպալայի ետին, անտեսապէս, եւ մանաւանդ իբրեւ հայթայթիչ Հրգպալայի արձակած հրթիռներն, եւ դեռեւս ալ գինուորական խորհրդատուներուն կասկածէ դուրս է որ Իրան յետ այսու ռազմավարական լուրջ դեր մը կոչուած է խաղալու շրջանէն ներս: Ամերիկայի, Իսրայէլի, եւ մանաւանդ Միւննի կրօնի արաբական աշխարհին համար, այլեւս կասկածի առարկայ չի կրնար ըլլալ Իրանի տրամադրութիւնը: Անվիճելի փաստը այսօր այն է որ արաբական բոլոր բանակներէն աւելի, Շիի կրօնքի պատկանող «միլիցիա» մը, Հրգպալան, առանձինը կը յաջողի պատերազմի իջնել, եւ տուկալ, աշխարհի ամենէն զօրաւոր բանակներէն մէկուն դէմ: Երկրորդ հաստատումը այս վերջին ողբերգական զարգացումներու լոյսին տակ այն է որ մասնակի լուծումներով, հիմնական հարցը չի լուծուիր: Վերջին տարիներուն, մանաւանդ 2000 թուականէն ստիւն, Իսրայէլ, Ամերիկայի քաջալերութեամբ որոշ «գիշուներ» կատարելից, գիշուներ որոնք, եթէ Իսրայէլի պարզեցնելին որոշ շահեր կամ անուակութիւններ միջազգային գետնի վրայ, քաղաքական իմաստով, սակայն դիմացի կողմէն, Իսրայէլի Լիբանանէն եւ Կազախէն քաշուելը որեւէ ձեւով չնպաստեց հիմնական հարցի լուծման: Հարց է հիմա թէ արդեօք Իսրայէլ կը յաջողի, ինչպէս ինք կը պնդէ, ամբողջական յաղթանակ ապահովել Հրգպալայի դէմ, ինչ որ կասկածելի կը թուի ներկայիս: Այս պայմաններու տակ, խիստ անհաւանական կը թուի Իսրայէլի քաշուելը արեւմտեան ափէն, եւ Կազախէն, եւ ստեղծումը անկախ եւ ինքնիշխան պաղեստինեան պետութեան մը: Աւելի քան երեք միլիոն պաղեստինցիներ կը բնակին այդ շրջաններու մէջ, եւ

Շար.ը էջ 19

ՇՆՈՐԿԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ ԳԱՆԱՏԱ

ՀԱՅԿՆԱԳԳԱՄԱՆ

(Ձօն՝ Իսրայէլի բարբարոսական յարձակման՝ Լիբանանի ժողովուրդին)

Սոյն յօդուածին շարադրանքը գուզարիպեցաւ Լիբանանի վրայ բարբարոսական վերջին յարձակման, որուն Իսրայէլեան արդարացումը «չարիքի արմատ» Հրգպալա-հահի ոչնչացումն է: Անմարդկայնօրէն վայրագ Իսրայէլացի ղեկավարները կը սխալին սակայն, խորհելով որ իրենց գերակշիռ օդային ուժով Լիբանանը քարուքանդ ընելով կրնան Հրգպալան ծուռկի բերել: Որովհետեւ, Հրգպալան իր ազգային-կրօնական գաղափարաբանութեամբ ու նպատակներով Լիբանանի միայն յատուկ կազմակերպութիւն չէ, այլ կը մարմնացնէ արաբ ժողովուրդներու ազատագրական պայքարը, Իսրայէլի բռնագրաւիչ ախորժակներուն եւ կայսերապաշտական լուծին դէմ արաբական մարտնչող ոգին, որ օրէ օր աճելով ու զօրանալով պիտի ըլլայ անպարտելի բանակ, մինչեւ որ Իսրայէլացի ղեկավարները խելքի գալով պարտաւորուին արդար հիմերու վրայ ու խաղաղութեամբ ապրիլ իրենց արաբ դրացիներուն հետ: Անմարդկային այս պատերազմը Լիբանանի քանդումով չի վերջանար: Լիբանանի խաղաղ եւ անմեղ ժողովուրդը ջուրի եւ ելքաբերականութենէ զրկելով, ճամբաներ ու կամուրջներ, ժողովրդային շէնքեր ու տուններ քանդելով Հրգպալան չի ջախջախուիր: Իսրայէլացի ղեկավարները անխիղճ ու վայրագ են, բայց ապուշ չեն հաւատալու որ այս միջոցներով արաբ ազատագրական ոգին խորհրդանշող Հրգպալան կրնան ոչնչացնել: Բայց անոք կը հաւատան իրենց ըրածին որ հաւասար է բարգաւաճ Լիբանանի ոչնչացման, անտեսապէս հօգը, համաշխարհային դրամատուներու կեդրոն ու միջազգային թուրիզմի հրապուրիչ երկիր Լիբանանի քանդումին՝ նախանձէ եւ անգոր մրցակցութենէ տարուած: Մեր Գանատա հաստատուելը բոլորովին պատահականութեան արդիւնք էր: 1988ի վերջերը մեր ընտանիքին Գանատա փոխադրուելէն շուրջ տարի մը առաջ, ժողովի մը առթիւ, արդէն եկեր ու տեսեր էի

Մայիս-Յունիսեան Գանատայի կլիման ու սիրած էի, բացի այն անպատեհութենէն որ անակնկալ ու յորդառատ անձրեւներ երբեմն կը խանգարէին դաշտային պտոյտներու ծրագրերը: Այդ տարին, 1989ի վերջին ամիսներուն մանաւանդ, Լիբանանեան պատերազմը նոր թափ եւ նկարագիր ստացեր էր քրիստոնեայ համայնքներու միջեւ ալ բախումներ յառաջացնելով: Պատերազմական վիճակին թէժացումը պատճառ եղաւ որ աւելի մեծ թիւով արտագաղթողներ հեռանան երկրէն: Արտագաղթողներուն մեծ մասը Ամերիկան ու Գանատան նշանակէտ ունենալով, անոնք կ'երթային Կիպրոս՝ վիզայի եւ փոխադրութեան կարգադրութիւններուն համար, քանի որ, Պէլլուրի համապատասխան գրասենեակները կամ փակուեր էին, եւ կամ, վտանգաւոր վայրերու մէկը կը գտնուէին: Առեւտրական կեանքն ալ մեծապէս վատթարացած ըլլալով, ընկերութիւններէն շատեր իրենց պաշտօնէն թիւնը նօսրացուցեր էին, կարեւորները միայն պահելով կէս ամսականով: Իսրայէլեան յաճախակի գրգռութիւններն ու յարձակումները ալ աւելի մտահոգիչ հեռանկար մը կը պարզէին: Այս կացութեան մէջ ընտանիքս փոխադրեցի Կիպրոս եւ Լառնաքայի մէջ փոքր յարկաբաժին մը վարձելով քանի մը ամիս վայելեցինք ծովի հաճոյքին հետ նաեւ ծովեզերեայ ճաշարաններուն մասնագիտութիւնը կազմող ծովապտուղները: Լառնաքայի մեր կեցութիւնը իր ծովափնեայ հաճոյքին կողքին ընկերային տեսակետով ալ հոգեկան գոհունակութիւն կը պատճառէր ինծի, նկատելով որ այդ գողարիկ քաղաքին մէջ կ'ապրէին այժմ հանգուցեալ լաւ բարեկամներս՝ Հայկաչէն Ուզունեան եւ Կիպրոսի խորհրդարանի հայ ներկայացուցիչ Արամ Գալայճեան, ինչպէս նաեւ շուկային մէջ անուանի շապկագործ Գրիգոր Յարութիւնեան: Լիբանանէն արտագաղթել ու գող բազմութիւնները ամէն օր, յորձանք առ յորձանք կը հասնէին Լառնաքայի նաւահանգիստը, լծուելու համար երանելի վիզան ձեռք ձգելու աշխատանքին, օրերով ու

Շար.ը էջ 19

GENERAL CONTRACTOR
BID REQUEST

The Bob Hope Airport seeks qualified Disadvantaged Business Enterprise (“DBE”) contractors to participate in its on-going federally funded Residential Acoustical Treatment Program (“RATP”). This program has a participation goal of 14% for qualified DBE contractors and subcontractors. Certified DBE firms are encouraged to check the Airport Web-site at bobhopeairport.com for current construction opportunities and participation details. Currently the Airport has RATP Module 8.8 and Module 8.9 out for bids. Bids are due September 21, 2006. Opportunities exist for the following trades: HVAC, electrical, insulation, painting, door and window installation, carpentry, and plumbing. For further information contact Bob Anderson, Facilities and Construction Manager, at (818)565-1305, Marse Hernandez, Construction Manager at (818)565-1305 or Aaron Page, Designer at (818)972-9559.

GENERAL CONTRACTOR
BID REQUEST

Qualified “B” licensed General Building Contractors are invited to submit, by 2:05 P.M., September 21, 2006, a sealed bid on each of the two projects listed below to the Burbank-Glendale-Pasadena Airport Authority: 1. Project E06-42, Module 8.8, Residential Acoustical Treatment Program 2. Project E06-55, Module 8.9, Residential Acoustical Treatment Program Each Project includes twenty seven single family residences and one triplex. The Work generally consists of the installation of new perimeter doors, new windows, air conditioning, electric service upgrades, insulation and correction of some code deficiencies. Bidders may obtain construction documents from the Bob Hope Airport Web Site at bobhopeairport.com under Business Opportunities and are encouraged to do so prior to the mandatory pre-bid conference. All Bidders shall register with the Airport Engineering Department either via web site or in person. Bids submitted by firms who have not registered with Airport Engineering will be considered non-responsive. Pre-bid conferences have been scheduled for August 31 and September 7, 2006 at 10:00 A.M. at the Bob Hope Airport Engineering Offices, 2800 N. Clybourn Avenue, Burbank, California. Each project will be discussed at each bid conference. Participation at one of these pre-bid conferences is MANDATORY.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

«ԼՈՒՍԱԲԱՑ»
Թորոնթո

Ի՞նչ է հասարակաց կապը Գահիրէ բնակող հայուն եւ Երեւանցիին, Կ. Պոլսէցիին եւ Գալիֆորնիա հաստատուած Հայաստանցիին, Ֆրանսահայուն եւ Յունահայուն:

Այդ կապը Հայոց պատմութիւնն է իր դառն ու պանծալի էջերով: Պատմութիւն մը որ իւրաքանչեւ մեզի՝ հայերուս: Պատմութիւն մը, որ գրուած է նոյնքան իւրաքանչեւ լեզուով եւ տառերով: Հայերէնով: Մերոյ Մաշտոցի տքնաջան աշխատութեամբ ձեւ առած տառերով եւ անոր ճշգրտ ուղղագրական կանոններով:

Պատմութիւնը հասարակաց է: Մեզի՝ բոլորս, աշխարհի որ կողմն ալ գտնուինք, իրարու կապող, մեզի իրարու միացնող ամենագորաւոր կապն է: Թէեւ, այսօր, իւրաքանչիւրս մեր ծննդավայրին կամ հայրենիքին մէջ չենք ապրիր, որով հասարակաց հողի մը վրայ չենք գտնուիր, սակայն հասարակաց պատմութիւնը այդ կենսատու հողն է, որմէ միասնականութեան աւելը կը ստանանք:

Ինչպէս մեր պատմութիւնը մեր հասարակաց եզրն է ու մեզի իրարու կը կապէ, նոյնպէս ալ հայ թերթը՝ հասարակաց լեզուով հրատարակուող հայ թերթը, աշխարհասփիւռ հայ համայնքները իրարու հետ հաղորդակցութեան մէջ դնող կապն է: Սակայն Սփիւռքի ու Հայաստանի միջեւ պատնէշ կանգնած Խորհրդային խեղաթիւրեալ ուղղագրութեամբ հրատարակուող Հայաստանեան թերթերուն բովանդակութիւնը, դժբախտաբար, Սփիւռքահայուն համար անհասկնալի է:

Այսօր, Հայաստանի անկախացումէն 15 տարի յետոյ, երբ սովետական կարգերը՝ իրենց լաւ ու վատ կողմերով այլեւս գոյութիւն չունին, երբ ազատ շուկայի ամենալաւ ու ամենավատ օրէնքները սանձարձակօրէն կը կիրարկուին, Հայաստանի կառավարութիւնը տակաւին կառչած կը մնայ 4 Մարտ 1922 թուակիր քաղաքական հրամանագրով ընդունուած եւ Սփիւռքի հետ անջրպետ բացած Աբեղեան ուղղագրութեան: Պետութիւնը Սփիւռքի ալ մասնակցութեամբ «Մէկ Ազգ, Մէկ Մշակոյթ» կարգախօսով համաժողովներ կը կազմակերպէ, առանց միասնականութիւնը վերահաստատելու դոյզն իսկ ջանքով:

Մաշտոցին «Իւրաքանչիւր ձայնի մէկ տառ» հասկացողութեամբ պատրաստած Այբուբենը ու անկէ ծնունդ առած ուղղագրութիւնը այդ տիրահռչակ հրամանագրով աղաւաղուեցաւ: «Մէկ»-ը եղաւ «Մեկ», «մշակոյթ»-ը՝ «մշակույթ», «Յիսուս»-ը՝ «Հիսուս», «կրօնք»-ը՝ «կրօնք», «խօսիլ»-ը՝ «խօսիլ», «գիւցազն»-ը՝ «դոյուցազն», «յամառ»-ը՝ «համառ» .... որոնք տակաւին կը շարունակուին գրուել այդ անընդունելի ձեւերով: Սփիւռքի բոլոր տրամաբանական

կոչերը մնացին «ձայն բառբարոյ յանապատի»: Խորհրդային Միութեան արգելած մեր Մերոյեան ուղղագրութեան վերադառնալու համար թէ՛ Սփիւռքի գրողներուն եւ թէ՛ կարգ մը հայրենի մտաւորականներուն կատարած ջանքերը կը մնան ապարդիւն: Խորհրդային կարգերը թօթափած հայրենի կառավարութիւնը, անտեղի յամառութեամբ, կ'ուզէ կիրարկման մէջ պահել այս Խորհրդային հրահանգը:

Առարկութիւններ կան, թէ եթէ Մերոյեան ուղղագրութեան վերադարձուի 1922-էն ի վեր հրատարակուած գործերը, հարկաւոր նիւթականի չգոյութեան պատճառով, կարելի պիտի չըլլայ Մերոյեան ուղղագրութեամբ վերահրատարակել, որով ժողովուրդը անուս եւ անգրագէտ պիտի դառնայ: Առարկութիւն մը որ ծնունդ կ'առնէ անձնական մտահոգութենէ՝ վերահրատարակութեան արժանանալ կամ ոչ:

Մերոյեան ուղղագրութեան վերադարձը «Մէկ Ազգ, Մէկ Մշակույթ»-ի համար անհրաժեշտութիւն մըն է:

«ՆՈՐ ՄԵՐՈՒՆԴ»

ՇԵՌՈՒՍԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

CHARTER CABLE 26-ՐԴ ԿԱՅԱՆ

(ԿԼԵՆՏԵՅԼ, ՊԸՐՊԵՆԵ, ԼԱ ԲՐԵՍԵՆԹԱ)

ԴԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՍԸ 10:00-11:00

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ԾՕ

Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 11:00-ից 1:00
Կլէմտէյլի 26-րդ կայանից

ՕԳՆԵՆՔ ԼԻԲԱՆԱՆԻՆ

Անգամ մը եւս վայրագ բռնարարներու եւ տակաւ շարունակուող պատերազմի զոհ կ'երթայ բովանդակ Լիբանանը:

Արդարեւ, օդային ուժակրթումներու զոհ գացած են բազմաթիւ անմեղ մարդիկ, տեղաբնակ դարձած են անլիքս 800 հազար հոգի, որոնք կարիք ունին ամէն տեսակի օգնութեան (հագուստ, սնունդ, դեղորայք եւ արաստարան): մէկ խօսքով Լիբանան դարձած է «Աղէտի Երկիր»:

Լիբանանահայութիւնը եւս կ'ապրի դժուարին օրեր: Հայկական թաղամասեր կը դիմագրանեն կենցաղային, առողջապահական, սնունդի ապահովման, ջրի եւ էլեքտրական հոսանքի դժուարութիւններ, որոնք հոգալու պարտականութիւնը ստանձնած են մեր թաղաքական եւ քարտիական կազմակերպութիւնները: Տնտեսական դժուարութիւններու եւ անգործութեան պատճառաւ սկսած է բազմապատկուիլ չքաւոր հայերու թիւը:

Հայկական կազմակերպութիւնները նաեւ օգնութեան ձեռք կ'երկարեն երկրի հարաւային շրջաններէն հայկական թաղամասերը ժամանած գաղթականներուն:

Հայկական Կրթական քարտիական Միութիւնը (Հ.Կ.Բ.Մ.) իր դարմանատուները եւ կրթական ու քարտիական կեդրոնները առանց խտրութեան բացած է բոլորին առջեւ, օգտակար հանդիսանալով եւ հոգալով ժողովուրդի կարիքներուն:

Ռազմական գործողութիւններու արտօնէն ետք իսկ, երկար ժամանակ, լիբանանահայութիւնը պէտք պիտի ունենայ հայաստանի եւ սփիւռքի օգնութեան՝ իր գոյութիւնը պահպանելու եւ արտագաղթի նոր հոսք մը կանխելու համար:

Ռուսի, կոչ կ'ուղղենք սփիւռքահայութեան՝ գործակաճօրէն զօրակցիլ աղէտաւար Լիբանանի կարօտեալներուն եւ անյապարհ մարդասիրական օժանդակութիւն ցուցաբերել հայութեան:

Տուրքէ զերծ մեր գումարները հաճեցէք առաքել կողքի հասցէին.

Հ.Կ.Բ.Մ. ԿԵԴՐՈՒՄԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ՝ Հ.Կ.Բ.Մ.-Ի ՊԵՏՐՈՒԹԻ ԿԵԴՐՈՆԵՐԷՆ ՆԵՐՍ

Please write your tax-deductible contributions to:
A.E.B.U. - Lebanon Fund
1060 North Allen Avenue
Pasadena, CA 91104
U.S.A.

FOR WIRE TRANSFERS:
Bank Of America
Account # : 02300-42530
Routing # : 026009593

Ձեր Ծանուցումները
Վստահեցէք
«Մասիս»
Շարքաթերթին

HAMILET

SHINING STAR
FROM
ARMENIA
WITH
HIS BAND
SEPTEMBER
9 & 10, 2006

ՀԱՄԼԵՏ ԳԵՈՐԳԵԱՆ

ԻՐ ՆՈՐ ԵՐԳԱՅԱՆԿՈՎ ԵՒ 9 ՀՈԳԱՆՈՅ ՆՈՒԳԱՆՈՒՄԲՈՎ

GLENDALE HIGH SCHOOL AUDITORIUM

1440 E. BROADWAY, GLENDALE

ՇԱՐԱԹ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 9-ԻՆ, ԺԱՄԸ 7-ԻՆ

ԿԻՐԱԿԻ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10-ԻՆ, ԺԱՄԸ 6-ԻՆ

ՏՈՄՍԵՐԻ ԶՐԻ ԱՌԱՔՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԵՌԱԶԱՅՆԵԼ (818) 265-0506 (818) 482-6131

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ CHATERIAN VIDEO (818) 242-6928 ANI GROCERY (818) 241-7229

PACIFIC VIDEO (818) 956-6643 GLENOAKS VIDEO (818) 242-9009 Parseghian Records (323) 664-3365

VAN BAKERY (323) 466-2450 SHIRAK MARKET (818) 249-3314 ANUSH BAKERY (818) 759-4747

ՏՈՄՍԵՐԻ ԱՐԺԷՔՆԵՐԸ՝ 25, 30, 35, 40, 50 ԵՒ 75 ԴՈՒՍՐ

FOR INFORMATION CALL: KACH NAZAR (818) 246-0125

Special Thanks To Our Sponsors...

**WELLS
FARGO**

535 N. Brand Blvd.
Glendale

Massis Weekly

Volume 26, No. 29

Saturday, August 26, 2006

Ambassador John Evans To Resign Next Month Hoagland Confirmation Hearing Scheduled For September 7

YEREVAN -- US ambassador to Armenia John Evans has announced that he would be leaving his post in September, after only two years on the job.

Evans, who was sworn in as ambassador in August 2004, lost faith with the Bush Administration for public comments he made on the 1915 Ottoman Empire's massacre of Armenians, which the United States neither denies nor officially recognizes as genocide.

Evans, who was publicly rebuked by the State Department, said: "The Armenian Genocide was the first genocide of the twentieth century."

The ambassador later said he was expressing his personal viewpoint and not the position of the United States government.

While the U.S. State Department has said the ambassador's resignation was not related to his comments, members of the Senate Foreign Relations Committee have expressed doubt.

Last month, Senators Joe Biden (D-DE) and Christopher Dodd (D-CT) sent separate letters to U.S. Secretary of State Condoleezza Rice expressing concern that the ambassador was fired for articulating a view of the Armenian massacre not in keeping with administration policy.

On September 7th the Senate Committee once again will hold hearings for Evans replacement, Richard Hoagland, whose confirmation has been delayed because of questions raised by a number of Senators on his views concerning the Armenian Genocide.

Scholar Says Aghdam Finds Show Armenians' Long Cultural Presence

YEREVAN -- An Armenian scholar argues that the historical and cultural monuments of the town of Tigranakert dated to the first century B.C. recently found in Aghdam are additional proof that Armenians and Armenian culture were present in the region still millennia ago.

Director of the Institute of Archeology and Ethnography Aram Kalantarian told RFE/RL that the expedition working in eastern Karabakh found exact replicas of monuments one could come across in Armenian territory.

"What was found in Aghdam simply repeats what is present in the territory of Armenia. That is, it proves that here we have a common cultural field and that the monuments were created by people living in the same cultural field," Kalantarian said.

Aghdam is an Azerbaijani district east of Karabakh presently controlled by the Nagorno-Karabakh armed forces.

Kalantarian said that during the past two years the government to a certain degree increased state budget

Excavations near Aghdam

allocations for archeological expeditions. In particular, according to him, 34 million drams (about \$85,000) had been allocated for the purpose in 2006, and 22 expeditions have been working in the territory of Armenia this year.

Kalantarian said the expeditions had achieved 'marvelous results,' as new historical and cultural monuments were found. However, he said that it is equally important to preserve what has been found.

The monuments of Tigranakert were found recently by an expedition led by Hamlet Petrosian. The team of archeologists has already returned from Karabakh and now is working in Garni.

Robert Kocharian And Serzh Sarkisian Are Billionaires

YEREVAN -- Citing a well-informed source at the Armenian Prosecutor-General's Office, "Iravunk" weekly writes that a list of millionaires in Armenia will be published soon. The paper suggests that the top five millionaires in Armenia are: Robert Kocharian (more than a billion dollars), Serzh Sarkisian (more than a billion), tycoons Mikhail Baghdasarov (about one billion) and Gagik Tsarukian (one billion), Central Bank Chairman Tigran Sarkisian (between 500 million and one billion). The number of millionaires, according to "Iravunk", reaches a hundred.

Azerbaijan Repatriates Three Armenians

Azerbaijan on Thursday repatriated three Armenian nationals that were detained last month after straying into Azerbaijani territory in uncertain circumstances.

Citing the Azerbaijani Ministry of National Security, the Trend news agency reported that the handover was arranged by the International Committee of the Red Cross and took place in the westernmost section of the Armenian-Azerbaijani frontier, which is close to Georgia.

The Armenian Defense Ministry spokesman, Colonel Seyran Shahsuvarian, confirmed the information, saying that all three men are civilians. "They had accidentally crossed into Azerbaijan," Shahsuvarian told RFE/RL. He said two of them entered Azerbaijani territory via Georgia but could not give further details.

Russia Ends Transfer Of Military Equipment To Armenia

Russia has completing the transfer of military equipment from one of its two Soviet-era bases in Georgia to Russian troops stationed in Armenia.

Russian news agencies said a convoy of 13 military trucks arrived in Armenia. This was the 12th and last batch of military hardware and other equipment sent to Armenia since the start of a gradual Russian pullout from Georgia last May.

Under a Russian-Georgian agreement signed earlier this year, Moscow is to close the bases headquartered in Akhalkalaki and the Georgian Black Sea city of Batumi by the end of 2008. Most of the tanks and other heavy weaponry of the Akhalkalaki facility are due to be transported to Russia by rail via Azerbaijan.

Unlike Georgia, Armenia is a member of the Russian-led Collective Security Treaty Organization and regards Russian military presence as a key element of its national security doctrine. Yerevan has made it clear that Russian troops will

remain on Armenian soil in the foreseeable future despite its growing military ties with NATO and the United States in particular.

The Russian military had moved military equipment from the Armenian-populated Georgian town to its larger base in Gyumri, northwestern Armenia, even before the agreement. The shipments sparked protests by Azerbaijan which feared that it could be transferred to the Armenian military and thereby change the balance of forces in the Nagorno-Karabakh conflict. Russian officials have assured Baku that the materiel is meant for the Gyumri base only.

Russia's reluctant pullout raised fears of an upsurge in tensions in Akhalkalaki and other parts of Georgia's impoverished Javakheti region which is mainly populated by ethnic Armenians. The Russian base has long been Javakheti's largest employer. There have been no reports of major unrest there in recent months.

Nairit Chemical Plant Sold To An Obscure British Company

YEREVAN -- The Armenian government has approved and unveiled a complex deal that will lead to the sale of Armenia's largest chemical enterprise, which has been struggling to remain afloat since the Soviet collapse, to an obscure British-registered company.

A government statement issued said the core production facilities of the state-owned Nairit plant will be sold to Rhinoville Property Limited for \$40 million. It said the Armenian Energy Ministry, which owns 90 percent of the plant through a state-run gas company, will retain control over one of Nairit's debt-ridden divisions and will pay the new owner \$34 million for that.

The statement did not explain why the government decided to keep Nairit-2

and thereby nullified the bulk of the revenues resulting from the privatization. Nairit-2 had been set up and structurally separated from the plant to assume its huge debts that totaled \$54 million as December 2002. The restructuring was

Continued on page 2

Chess

Levon Aronyan Wins Mainz Open Title

Armenian Grand Master Levon Aronyan, champion of the Chess Olympiad, has won Mainz Open Chess 960 tournament, he defeated Peter Svidler of Russia 5:3 in the final.

Mainz Open Chess 960 was inaugurated in 1996 by the former chess champion Bobby Fischer. The rules of the tournament initiated by Fischer are the same except for the arrangement of chess pieces at the start of the game. Fischerandom Chess Computerized Shuffler shuffles the classical position of pieces just before the start of the game. And the number 960 in the name of the tournament shows the possible starting positions. Next year Levon Aronyan will

Levon Aronyan

defend his title in a match against Frenchman Etienne Bacrot.

AGBU Named As Beneficiary Of \$10 Million Trust Established By Pioneering Scientist And Educator Dr. Jack Munushian

AGBU has been designated as an income beneficiary, along with the American University of Armenia, of the Jack Munushian Charitable Trust estimated at \$10 million. Faithful to Munushian's wishes, Co-Trustees George R. Phillips and Zouhrab Bassmajian will select AGBU projects that support educational and other charitable endeavors in Armenia and the Diaspora.

A hallmark to a legacy of intelligence, integrity and humanitarianism, the personal and professional achievements of the late Dr. Jack Munushian have long endured to outlive their maker. Innovative and visionary in the fields of engineering, education and computer science, his contributions to society engrained a lasting impression on his peers and for generations to come.

Born in Rochester, NY in 1923, Munushian, a World War II veteran, received a B.S. in physics from the University of Rochester in 1948. He later went on to earn a Ph.D. in physics in 1954 from the University of California at Berkeley, representing one of the first servicemen to receive a doctoral degree on the GI Bill. Employed throughout the 1950's by Aerospace Corporation and Hughes Aircraft Company as a scientist and manager, Munushian joined the working world of academia in 1957 as a part-time lecturer at the University of Southern California's (USC) School of Engineering. Ten years later in the fall of 1967, USC hired Munushian as a full professor to develop its engineering program and, in due course, he became the Director of the Graduate Center of Engineering Sciences.

Although formally trained in electrical engineering, the capable and talented Munushian is credited for founding the Department of Computer Science, now one of the USC Viterbi School of Engineering's largest and strongest departments. In 1972, his first year serving as the Department's founding Chairman, Munushian created the Instructional Television Network (ITV) to facilitate the higher education of engineers and scientists in Southern California via closed-circuit television from the workplace.

A precursor to today's multi-billion dollar distance learning industry, the tuition revenue generated by Munushian's ITV enabled USC to hire much of the

Dr. Jack Munushian

faculty that shaped the engineering school into a premier research institution. In 1988 when the IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) awarded its highly coveted Major Educational Innovation Award to Munushian for his creation, the USC Viterbi School had recorded more than 50,000 ITV enrollments. Munushian's ITV successor, USC's Distance Education Network, remains an important part of the Viterbi School of Engineering today.

In 1994, the deserving Munushian was conferred as Emeritus Professor of electrical engineering, and recently in his honor, the USC Viterbi School of Engineering established a newly endowed chair named the Jack Munushian Early Career Chair.

Near retirement, Munushian's health regrettably declined resulting in the unfortunate loss of his sight. With resilience and unyielding courage, he persevered to conduct his new life as loyally to his old by setting up a special audio system that allowed him to "read" books and newspapers, and swimming regularly using the ropes as his guide.

Munushian's devotion to charitable causes was unwavering as witnessed by his lifetime support of the USC Swim for Mike Benefit, the Armenian Assembly, the Armenian Church, AGBU, the Grtasirats Armenian School in Aleppo, Syria, and named in memory of his friend Dr. Zohrab Kaprielian, he renovated the Grtasirats Cultural Association Auditorium and was responsible for the dedication of USC engineering building Kaprielian Hall.

Nairit Chemical Plant Sold

Continued from page 1

meant to make the aging facility more attractive to foreign investors.

The statement said the deal was approved after an acquisition offer and "investment program" submitted by Rhinoville. It did not specify any details of that program.

Nor is it clear who owns Rhinoville. An online catalogue of British companies contains scant information about the company, saying only that it was registered in Tiverton, a small town in England, in December 2002. Rhinoville apparently has no website.

Another British-based company, Ransat Group, already tried to revitalize Nairit when it signed a management contract with the Armenian government in early 2002, pledging to invest \$25 million

in the chemical giant within the next five years. However, the deal collapsed several months later, with each other side accusing the other of failing to honor its contractual obligations.

Nairit was then taken over by an Armenian commercial bank in payment for its \$14 million debt to the latter. However, the bank itself went bankrupt in 2003, leading the Armenian authorities to effectively nationalize the sprawling factory located on the southern outskirts of Yerevan. A Russian industrial group briefly managed it in 2004 before deciding to pull out.

Nairit, which mainly produces synthetic rubber and employed thousands of people in Soviet times, has largely stood idle since then. Trade and Economic Karen Chshmaritian announced recently that it will be reactivated in the second half of this year.

AMAA Acquires New Headquarters In Yerevan Purchase Of Former U.S. Embassy Paves Way For AMAA Outreach Throughout Armenia

The Armenian Missionary Association of America (AMAA) has purchased the former U.S. Embassy in Armenia from the U.S. State Department. Plans are already underway to convert the existing buildings into the AMAA central headquarters for all of Armenia, Karabagh, Georgia, and Russia.

Negotiations had been in progress for more than a year and a half when AMAA Executive Director Andrew Torigian made a special trip to Armenia to seal the purchase agreement. The embassy complex occupies almost an acre of prime land on Baghranian Street. Known also as Embassy Row, Baghranian Street is Yerevan's equivalent of Fifth Avenue.

Transforming the embassy buildings to AMAA's needs will require considerable effort and cost. For example, an existing auditorium will be redesigned to serve as an Armenian Evangelical church, as well as for secular events. In the meantime, however, it will be the site of a major celebration marking the 160th anniversary of the Armenian Evangelical Church (1846).

In addition to administrative offices, the complex will house the AMAA Evangelical Theological Academy of Ar-

The newly acquired AMAA Headquarters in Yerevan

menia and the Nerses and Arpine Aynilian Medical Center, serving all needy Armenians without charge. Further, the AMAA will administer all of its orphan and needy child support programs, currently serving more than 2,800 children throughout Armenia, plus its milk program which helps nourish over 1,000 infants.

Ample space will be designated for Christian education programs, Bible study, and the coordination of AMAA's many humanitarian projects for Armenia and Karabagh.

Engineering and design are underway. Though no time-line has been set for total completion, the transformation process will move rapidly. Purchase cost and restructuring will add up to significant numbers.

UNHCR Praises Armenia For Its Refugee-Related Policy

YEREVAN -- The United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) has praised the efforts of the Armenian government to create conditions that promote the integration of refugees into society.

Antonio Gutierrez, paying his first visit to the region, reiterated on Monday that granting citizenship is the best tool for protecting refugees if the ultimate goal of the government is to ensure their full integration into society.

"I hope it is the ultimate goal both in Armenia and Azerbaijan," he told a press conference in Yerevan.

Gutierrez stressed the high level of his agency's cooperation with Armenia and expressed his particular satisfaction with the efforts of the country's authorities to create a legislative and institutional framework for immigrants and asylum-seekers, extending special thanks to the Armenian government for accepting refugees from Lebanon.

For his part, Armenian Foreign Minister Vartan Oskanian said that the UNHCR Office has worked in Armenia for years and has been a great help to the Armenian government to solve different problems connected with refugees.

"Although we are a non-political agency, we are extremely interested in the peaceful resolution of the Karabakh conflict," Gutierrez said. "We think that the agreements that will allow displaced people to return to the places of their former residence can become an

element of mutual trust that in turn can promote an ultimate solution to the problem in the future."

Regarding the possibility of refugees recovering their lost property or getting compensation for that, Gutierrez said: "We think that one of the positive things of the peaceful solution could be the restoration of property rights on both sides. If we speak about the return of refugees, it could be the restoration of their ownership rights. If the return is not on the cards, then it can be solved through compensation."

Gutierrez denied the recent Azeri press reports that quoted him as calling the policy of the Armenian government related to refugees a failure.

He also denied having made a series of other statements that appeared in the Azeri press and were ascribed to him.

In particular, the Azeri media quoted Gutierrez as saying that the situation with forcibly displaced people in Azerbaijan was the gravest in the world.

"I couldn't have said such a thing, as it is a common knowledge that this problem is much bigger in Pakistan, Afghanistan, Sudan or Colombia than in Azerbaijan," he said.

Gutierrez said that instead of the word 'excellent' he used the expression 'more mature' to describe the UNCHR's relations with Azerbaijan and stressed that he was "careful enough never to use the word 'Armenia' in his press conference in Baku.

Necessity Mother Of Invention In Gas-Fuelled Armenia

By Hasmik Mkrtchian
Reuters

Ex-Soviet state Armenia is blazing a trail in the global quest to move to cleaner fuels — not by choice but out of necessity.

The tiny country of 3 million people in the Caucasus mountains has a strong claim to be a world leader in running vehicles on natural gas: a fuel that produces fewer harmful greenhouse gases than petrol or diesel. The transport ministry estimates that between 20 and 30 percent of vehicles in Armenia run on gas. That compares to just over 3 percent in the Netherlands, a front-runner in gas-powered transport, according to the World LP Gas Association.

Stop one of the creaking, Russian-made taxis plying their trade in Armenia's capital, Yerevan, and odds are it will have a gas canister strapped into the boot. Battered buses have rows of red canisters fastened onto their roof-racks.

In countries like the Netherlands, switching from petrol to gas is seen as a green option. In landlocked Armenia, it is not concerns over climate change or global warming that are driving growth in gas-powered vehicles. Instead, it is harsh necessity — and an unresolved war with Azerbaijan, its neighbor to the east.

"In our taxi firm, we have 30 cars and all of them run on gas," said 45-year-old Seryozha Harutiunian, driver of a gas-powered Volga sedan. "And there are gas refueling stations on every corner

in Yerevan," he said.

Richer countries offer tax incentives to make gas for use in vehicles — known as autogas — more attractive to motorists than traditional fuels. But they have had only limited success. "They are niche markets," said Yvon Sellier, director of business practices with the World LP Gas Association, a Geneva-based lobby group. "(Gas is a) small proportion of the fuel consumed by vehicles."

Crude oil and oil products used to be brought into Armenia by rail direct from Azerbaijan's oil fields and refineries. Since a territorial conflict between the two neighbors in the early 1990s, the border has been closed. Now, oil and oil products — Armenian officials do not say where they come from — have to be shipped in through Armenia's other neighbor Georgia, a long and tortuous journey through the Caucasus mountains. That creates an extra cost on top of the already high price for fuel on world markets.

In Georgia, a liter of the cheapest grade petrol costs consumers 82 U.S. cents. In Armenia, the same fuel costs 91 cents — a significant difference in a country where the average monthly wage is about \$140. Natural gas, meanwhile, is pumped to Armenia by pipeline from Russia.

Russian gas monopoly Gazprom supplies the fuel at \$110 per thousand cubic meters, a hefty discount on the price Gazprom customers in Europe pay. Armenia is one of several ex-Soviet states that enjoy favorable rates for Russian gas.

"Petrol is getting more expensive," said Transport and Communications Minister Andranik Manukian. "Gas ... has not gone up by that much so it is preferable to use it."

Armenia has a tradition of resourcefulness in the face of adversity. In the 1990s, its Metsamor nuclear power station was shut down, leaving large parts of the country with no electricity. To keep warm, people welded together wood-burning stoves and rigged up flues in their high-rise apartments.

Armenia's remoteness and the border closure with Azerbaijan make it expensive to export many of its goods. So its growth industries are electronics and diamond-cutting, which produce small, high-value items that can be profitably exported by air.

Most of the world's gas-powered

vehicles run on Liquefied Petroleum Gas (LPG), a by-product of crude oil and natural gas refining. Armenia uses the natural gas it has readily available. The state gas importer sells the fuel to wholesalers, who pressurize it and distribute it to the gas filling stations that have sprung up across the country.

"A lot of vehicles are switching to gas," said Grisha Davtian, manager of a Yerevan gas station. "The number of our clients is up 30 percent compared to last year."

Taxi driver Harutiunian said it cost between \$800 and \$1,000 to convert a vehicle from petrol to gas. After that outlay, running the car is three times cheaper. "I don't know who introduced this idea into Armenia, but it has really helped us escape the high petrol prices," he said.

Wahib

Wahib's
MIDDLE EAST RESTAURANT
الشرق مطعم
MEDITERRANEAN
LEBANESE FOOD

COME IN AND
ENJOY
OUR PATIO
AND THE
FINEST
SHISA
"HOOKAH"

CATERING FOR ALL OCCASION

MOUHAMAD SALEM
& HIS BAND ~ VARTAN / NAZO & AMIR

FAMILY ENTERTAINMENT
BANQUET HALL
EVERY
FRIDAY ~ & ~ SATURDAY
NIGHT
INTERNATIONAL ~ ARABIC
CALL FOR RESERVATION

BELLY~DANCING

910~E.MAIN ST, ALHAMBRA, CA.
TEL 626-281-1006 626-587-1048
FAX 626-281-3641

PHOTO / CONCEPT- J / D - 2006 ©TEL(626) 795-4493

MISSION LIQUOR & WINES

WE WILL BEAT ANY ADVERTISED PRICE!

 <p>Imperia Russian Vodka \$ 19.99 750ml</p>	 <p>Absolut Vodka \$ 13.99 750ml \$ 25.99 1.75L</p>	 <p>Grey Goose Vodka \$ 20.99 750ml \$ 49.99 1.75L</p>	 <p>Skyy Vodka \$ 10.99 750ml \$ 19.99 1.75L</p>
 <p>Pravda Vodka \$ 18.99 750ml</p>	 <p>Smirnoff Vodka \$ 8.99 750ml \$ 14.99 1.75L</p>	 <p>Cristall Vodka \$ 11.99 750ml</p>	 <p>Belvedere Vodka \$ 22.99 750ml</p>
 <p>Ora Blue Vodka \$ 13.99 750ml Product of France</p>	 <p>Moskovskaya Vodka \$ 5.99 750ml</p>	 <p>Level Vodka \$ 19.99 750ml Premium Vodka</p>	 <p>Stolichnaya Vodka \$ 13.99 750ml \$ 19.99 1.75L</p>
 <p>Stolichnaya Elit Vodka \$ 44.99 750ml</p>	 <p>Ketel One Vodka \$ 17.99 750ml</p>	 <p>Johnnie Walker Black Label \$ 20.99 750ml \$ 49.99 1.75L</p>	 <p>Johnnie Walker Red Label \$ 14.49 750ml \$ 28.99 1.75L</p>
 <p>Dewar's 12 Yr Scotch \$ 16.99 750ml</p>	 <p>Hennessy Cognac VS \$ 20.99 750ml VSOP \$ 31.99 750ml</p>	 <p>Courvoisier VS Cognac \$ 18.99 750ml</p>	 <p>Chivas Regal 12 Yr Scotch \$ 17.99 750ml \$ 44.99 1.75L</p>
 <p>Don Julio Añejo Tequila \$ 38.99 750ml</p>	 <p>Don Julio 1942 Tequila \$ 94.99 750ml</p>	 <p>Sauza Tres Generaciones \$ 23.99 750ml Añejo / Blanco / Reposado</p>	 <p>1800 Tequila \$ 16.99 750ml \$ 18.99 1.0L</p>
 <p>Patron Silver Tequila \$ 35.99 750ml</p>	 <p>Tequila Cazadores Reposado \$ 20.99 750ml</p>	 <p>Patriot Vodka \$ 12.99 750ml</p>	 <p>Louis XI XO Brandy \$ 15.99 750ml</p>

1801 E. Washington Blvd., Pasadena, CA 91104

Liquor (626) 794-7026 • Tobacco (626) 797-0500

Corner of Allen & Washington • Open Monday—Saturday 9 am - 8 pm

www.missionliquor.com

*Minimum 12 Bottle Mix & Match • This ad expires on 08/28/06 • We reserve the right to limit quantities • Sales tax excluded • Prices subject to change without notice • No checks or credit cards

ՐԱՅԱՍՏԱՆ

ՐԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ - ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԸՆԶԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Ը.Մ.Մ. ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒ ԿԱՏԱՐԱԾ ԱՐՇԱԽՆԵՐԸ ԸԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԵՋ

Հայաստանի Սոցիալ - Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան «Նոր Սերունդ» մշակութային Միութեան - Հ.Մ.Մ. անդամները Մարտ 8, 2006 թ. կազմակերպեցին մի նոր արշաւ դէպի Բիւրական: Միջոցառման բուն նպատակն էր յարգանքի տուրք մատուցել արժանաշատակ ակադեմիկոս, աստղագէտ Վիքտոր Համբարձումեանին նրա մահուան տարելիցի կապակցութեամբ:

Առաջին կանգաւ Արագածն էր: Հայկական լեռնաշխարհի Հիւսիս-Արեւելեան մասում վեր է յանում քառազագաթ այս լեռը: Նրա գագաթներին մշտական ձիւն է: Հարաւային գագաթը, ուր գնացել էր մեր արշաւախումբը ունի 3879 մ. բարձրութիւն: Լանջերին կան աղբիւրներ, ելքեր, որոնցից սկիզբ են առնում Գեղարտ, Ամբերդ, Մանթաշ, Գեղաձոր եւ այլ գետեր: Յաղթահարելով դժուար գաւիթները մէկը մազցեցինք վեր - երկնքում ծածանուեց «Հնչակեան» - Հ.Մ.Մ. դրօշները:

Երկրորդ կանգաւ Ամբերդն էր (Աշոտ Երկաթ թագաւորի բերդը): Հայկական միջնադարեան ճարտարապետութեան (X - XIII դդ.) այդ կառուցը իր կիսաւեր, բայց խրոխտ ու հպարտ վեր խոյացող պարիսպներով եւ կառուցներով հիացրեց բոլորիս եւ երիտասարդների հոգիներում արթնացրեց հայրենասիրութեան ոգին: Այցելեցինք նաեւ Կաթողիկէ (1026թ) եկեղեցին:

Եւ մեր երրորդ՝ վերջին կանգաւն էր Բիւրականի աստղադիտարանը, որը հիմնադրուել է 1946 թուին ակադեմիկոս Վիքտոր Համբարձումեանի ջանքերով: Այցելեցինք նրա տուն-թանգարանը, ծանօթացանք նրա կեանքին, աշխատանքային գործունէութեանը եւ նրա թողած անգնահատելի համամարդկային ժառանգութեանը: Մեր յարգանքի տուրքը մատուցեցինք ակադեմիկոսին, այցելելով նրա գերեզմանը: Շատ ուսուցողական եւ օգտակար էր երիտասարդների համար այցելութիւնը աստղադիտարան:

Իսկ Յուլիսի 16, 2006 թ. Հայաստանի Սոցիալ - Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութեան եւ Հ.Մ.Մ. կառույցների անդամներից բաղկացած մի խումբ երիտասարդներ ճանապարհուեցին Լոուու մարզ՝ ԱՏԻՃՈՐ, արշաւի: Մեզ հիւրընկալեց Հնչակեան գործիչ, Նկարիչների Միութեան անդամ, գեղանկարիչ Խաչիկ Ղարաբէկեանը: Նրա հեթիթային տնակը գտնուում էր անտառի մէջ, մի ջնաշխարհիկ

վայրում: Առաջին իսկ վայրկեաններից բոլորս կարծես սիրահարուեցինք այդ տանը եւ միանգամից ընտելացանք:

Ընկ. Խաչիկը մի յաղթանդամ, առատ ալեհեր պէխ ու մօրուքով մի մարդ էր, շատ բարի աչքերով, որոնք կարծես անընդհատ ժպտում էին:

Ճանապարհը բաւականին երկար էր ու դժուար, այնքան, որ մեր միկրոատորուսը վերջին սարալանջը չկարողացաւ յաղթահարել եւ մենք ստիպուած էինք մեր ծանր պայուսակները ինքներս քարշ տալ մինչեւ ընկ. Խաչիկի արուեստանոցը:

Այնպիսի զգացողութիւն էր, որ կարծես հասել էինք աշխարհի ծայրը եւ դա գրաւական էր այն բանի, որ բնութիւնը առատ էր, մաքուր, որ չէր պակասուած բարբարոս մարդու ձեռքերով:

Մեր խումբը բաղկացած էր 15

Անհիճոր - գեղանկարիչ Խաչիկ Ղարաբէկեանի հետ

հոգուց: Արթնանում էինք ամէն առաւօտ ժամը 8:00ին Ընկ Գէորգ Քահքէճեանի՝ Հ.Մ.Մ. ատենապետի գլխաւորութեամբ գնում էինք մարզումների՝ վազում, կատարում տարբեր լիցքային վարժութիւններ, կոփում մեր մարմինը: Գնում էինք արշաւների, որոնց ընթացքում կատարում էինք տեղանքի մաքրում, բարեկարգում: Ազատ ժամերի մի մասը անպայման տրամադրում էինք ընկ. Խաչիկին՝ կատարում էինք տան համար անհրաժեշտ գործերը: Տղաները փայտ էին կտորում, վառարան տեղադրում, նորոգումներ անում եւ այլն: Դէ իսկ աղջիկներն էլ իրենց վերաբերող գործերն էին անում:

Երեկոյեան ժամերին սկսում էր մշակութային ծրագիրը՝ «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութեան ատենապետ Գէորգ Պերկուպերկեանի գլխաւորութեամբ: Ուսումնասիրում էինք Հնչակեան կուսակցութեան փառաւոր պատմութիւնը, սովորում Հնչակեան երգեր, գրուցում էինք, բանավիճում քաղաքական թեմաներով, անցկացնում էինք պարի դասընթացներ: Մշակութային ծրագրի բուն նպատակն էր մշակել, յղկել աճող սերնդի հոգին, սէր

Բիւրական - աստղագէտ Վիքտոր Համբարձումեանի գերեզմանի առջեւ

արթնացնել նրա մէջ դէպի հայրենիքն ու մայր կուսակցութիւնը:

ԱՏԻՃՈՐը Հայաստանում յայտնի տաղանդաւոր եւ մեծ ժողովրդականութիւն վայելող գրող Հրանտ Մաթեոսեանի ծննդավայրն է: Այստեղ ապրում են նաեւ նրա բարեկամները եւ մի երեկոյ մեզ իրենց տուն հրաւիրեց նրա եղբայր՝ Համլէտ Մաթեոսեանը, պատմեց մեզ հետաքրքիր յուշեր, ցոյց տուեց շատ իրեր, առարկաներ կապուած Հրանտ Մաթեոսեանի հետ:

ԱՏԻՃՈՐում մնացինք ընդամէնը 10 օր: 10 օրուայ մեր արշաւի օրերից մէկն էլ տրամադրեցինք ԱՏԻՃՈՐի բնակչութեանը: Այցելեցինք տեղի դպրոցը, գրուցեցինք սնօրէնի հետ, ծանօթացանք նրանց խնդիրների, դժուարութիւնների, կատարած եւ կատարուող աշխատանքների հետ: Որոշեցինք երկու վարչութիւններով համատեղ կազմակերպել գեղարուեստական գրքերի հաւաք եւ նուիրել դպրոցի գրադարանին:

Յուլիսի 22-ին ընկ. Խաչիկի ծննդեան օրն էր եւ մեզ այցելեցին

Ս.Դ.Հ.Կ. Հայաստանեան կառույցի Կ. Վ. ատենապետ Լիւդմիլա Սարգսեանը, Կ. Վ. վարչութեան անդամ Էդիկ Պետրոսեանը եւ Լոուու մարզի վարչութիւնը:

Այս արշաւը շատ օգտակար նշանակութիւն ունեցաւ մեզ համար: Մենք հասկացանք, խորապէս ընկալեցինք, թէ ինչ անհրաժեշտ, կառուցողական ու պատասխանատու գործ ենք մենք ստանձնել: Եւ միանշանակ ուրախ ենք եւ հպարտ, որ մեր ջանքերը գործադրուած են ի նպաստ փառապանծ «Հնչակեան» կուսակցութեան:

Մեր արշաւի 10 օրերը անցան ինչպէս մի ակնթարթ: Իսկ վերջին օրը մեր խմբից եւ ոչ մէկը չէր ուզում վերադառնալ: Բոլորս վարժուել էինք օրուայ ուեժիմին, կարգ ու կանոնին: Վերադարձի ճանապարհին այցելեցինք Դսեղ գիւղում գտնուող Յովհաննէս Թումանեանի տուն-թանգարան, մեր սրտերում ու հոգիներում պահելով հաճելի յուշեր եւ մի վատահամոզմունք, որ սա վերջին այցելութիւնը չի լինելու:

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ - ԸԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ
Ի ՆՊԱՍՏ՝ ԵՐԵՒԱՆԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԻՔՆԵՐՈՒՆ
Կազմակերպութեամբ՝ Փասատինայի Դայ Դամայնքի Ոստիկանութեան Խորհրդատու Մարմնին (P.A.P.A.C.)
Հովանաւորութեամբ՝ Փասատինայի Ոստիկանութեան Դանդիսավարութեամբ՝ Իրաւաբան Մարք Կիրակոսի
Գլխաւոր Բանախօս՝ Պերնարտ Մէլքեան, Փասատինայի Ոստիկանապետ
Շաբաթ, 7 Հոկտեմբեր, 2006
Փասատինայի Դայ Կեդրոնի Սրահին Սեջ
740 E. Washington Boulevard, Pasadena, California 91104
Ընկերային ժամ 7-ին, Ընթրիք եւ Յայտագիր 8-ին
Մուտքի Լուր՝ Անձի Դամար 100 Տոլար
Տոմսերու եւ Տեղեկութեան Դամար Դեռածայնել
Սրա Սահակեանին (626) 665-9772 կամ
Գրիգոր Սաքամեանին (626) 794-7942
P.A.P.A.C.ի Եղած Լուրատուութիւնները Տուրքէ Ձեռք են

ԳՐԱԿԱՆ

ԶՕՐԱՅԻՐ ՈՐԴԻՍ, ՈՐ ԴԻՄԱԿԱՅԵՍ ԴՈՒ ԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ ԹԵ ԶԵ, ԹՈՅԼԸ ՄԻՃՏ ԶՈՒ Է ԴԱՌ ՆՈՒՄ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԳՈՒՄ

**ԱՐԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ
ՊԱՐՄԿԵՐԷՆԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՆԵՑՑ՝
ՆՈՒՄՐԻ ԶԱՐԳԱՐԵԱՆ**

Լուսաբաց է՝ Շաբաթ օր, Մալախյան 6, լսում եմ Պրն. Մանաշէ Ամիրի քաղաքական վերլուծումը ռադիո Իսրայելից: Ինչպէս միշտ հարորդումը հետաքրքիր եւ ընդգրկուն է: Նա միշտ վատահ է խօսում, հատու եւ ազդեցիկ է իր ասելիքը: Այդ իսկ պատճառով ունկնդիրը մշտապէս կլանուած է լսում նրան: Երբ Մանաշէն ոգեւորուած ճառում էր հրեաների եւ նրանց հայրենիքի մասին՝ թէ ինչպէս երկու հազար երկար ու ձիգ տարիների անակարգերի թափառական կեանքի դժուարութիւններին յետոյ, 58 տարի առաջ հասել են իրենց նպատակին՝ հաստատուելով իրենց պապական երկրում, արժանացան անկախ պետութեան, կարողացան այս կարճ ժամանակամիջոցում, աշխարհով մէկ սփռուած հրեաներից, 7 միլիոն ներգաղթելով նորանկախ հայրենիք, ստեղծեցին նոր կեանք: Եւ այսօր աշխարհասփիւռ հրեաները վերադառնալով, իրենց վերագտած հայրենիքը ուրախ ու երջանիկ են: Կարճ ժամանակում իրենց ջանքերով նաեւ մեծ պետութիւնների օգնութեամբ՝ մայր հողի վրայ հաստատուած Իսրայէլը՝ դարձել է աշխարհի առաջագիծ երկրներից մէկը, այնուամենայնիւ դեռեւս կանգնում է բազում դժուարութիւնների առաջ:

Լսեցի այս վերլուծումը եւ էլ ուրախացայ որ մի հինաւուրց ժողովուրդ տիրել է իր իրաւունքներին: Բայց անմիջապէս պատկերուեց իմ ծուէն-ծուէն հայրենիքս որը ոչ թէ միայն երկու հազար տարի առաջ այլ հենց այս վերջին դարում (20րդ «լուսաւոր» դար) բաժան բաժան է եղել հզոր ու գերիշխող պետութիւնների միջոցով, եւ դեռեւս գերութեան մէջ է: Բողոք ու պահանջ ունենք մեր դարաւոր թշնամուց եւ ամբողջ աշխարհից, պահանջում ենք մեր պապական հողերի ամբողջացումը՝ միացումը մայր հողին: Յաւաք սրտի ոչ միայն օգնող ձեռք չի երկարում, դեռեւս Արցախին էլ ուզում են կլանել ամբողջովին:

Արեւմտեան Հայաստան, մեծ ու շքեղ քաղաքներ, բարգաւաճ աւաններ, գիւղեր, եկեղեցիներ, վանքեր, Ատանա, Կարս, Արտասան, վանալիճ որի վճիտ ջրերում արտացոլուած են բազում ուրախ եւ տխուր յուշեր եւ յիշատակներ, մեր Արարատը որի գոյգ ճերմակ դագաթները մշտապէս փառքի եւ յաղթանակի աւետիս են մեզ համար, բոլոր բոլորը դեռեւս շղթայուած են:

Եւ ինչ շքեղ երկնաքեր կառույցներ են բարձրացել այս գերեզմանուած քաղաքներում, որոնց հիմքերը շաղախուած են նրանց իսկական տէրերի՝ Արմէնների արեան եւ ոսկորների փշրանքով: Որքան նողկալի է երբ թրքական կառավարութիւնը իր «ազատութեան» եւ «յաղթանակի» կամարներն ու յուշակոթողները կանգնեցրել է մի ամբողջ ժողովրդի թափած անմեղ արեան վրայ:

Հայաստանի հարաւ-արեւմուտքում՝ Նախիջևանը որը ըստ Հին ու Նոր Կտակարանների եւ Ղուրանի եղել է առաջին իջեւանը Նոյն հասարակացում, գաւթուած են շղթայուած է, Ախալքալաքը եւ Զաւարթուք մի ուրիշ յափշտակուած մասնակիներն են

մեր հարեան վրաստանում, հարաւում եւ ուրիշ հողամասեր...:

Եւ հիմա հայը 24 Ապրիլին աշխարհի քաղաքակիրթ քրիստոնեայ մահմետական եւ հրեայ պետութիւններին ամէն անգամ յիշեցնում է թէ 1915ից, առաջ եւ դրանից յետոյ տեղի ունեցած հայկական ջարդերը 20րդ դարի առաջին ցեղասպանութիւն պէտք է ճանաչուի, ցաւօք սրտի ոչ մի արձագանք չի գտնում (պապանձումն Երեմիայի) եւ չեն ուզում հաւատալ ու ընդունել որ այս անհաւատալի արհաւիրքը Երիտթուրքերի եւ Օսմանեան կառավարութեան ձեռքով է կատարուել: Մինչեւիսկ հակառակն էլ ուզում են փաստել՝ իբր հայերն են թուրք գինուորների սպանել:

Այս մտորումներից յետոյ քեզ եմ դիմում սիրելի Մանաշէ Ամիր, դու որ այդքան զեղեցիկ եւ յստակ լեզուով, ուժեղ տրամբանութեամբ արժէքաւորում ես Ազատութիւնը ընդհանրապէս, եւ մասնաւորապէս քո հայրենիքի եւ հայրենակիցների ազատութիւնը, եւ օտարների հասցրած չարիքներից ես խօսում, այդ ինչպէս է որ գոնէ մի ակնարկ հայերի ցեղասպանութիւնից թուրքերի ձեռքով կատարուած, հարորդումներով մէջ չի լսում: Ինչո՞ւ հայկական գրաւուած հողերը վերադարձնելու մասին չես խօսում: Այժմ որ Իսրայէլի եւ թուրքերի քաղաքական կապերը շատ մօտ են, ինչո՞ւ ճշմարտութիւնը չէք պաշտպանում ու փակում էք ձեր աչքերը քաղաքական վերլուծումները միջազգային չափանիշների վրայ են, գոնէ մի ակնարկ 20րդ դարի առաջին ցեղասպանութեան մասին, աւերուած քաղաքներից եւ Տէր Զօրի անպատկերից դեռեւս լսելի է գոհուածների հառաչանքը, որով պահանջում են դահիճների պատշաճ պատիժ եւ հատուցում: Երկու միլիոն հայերի եւ քրիստոնեաների ոչնչացումը քիչ բան չէ:

Փաստեր՝ ձեր ազգակից յայտնի մտաւորական Ֆրանց Վերֆելի հանրայայտ գիրքը՝ «Մուսա Լերան Քառասուն Օրերը» տպագրուած 1933 թուին, որը ժապաւէնի է վերածուել հանրաձայնութ ռեփիսոր Սարգի Մուրատեանի միջոցով, եւ ուրիշ ակնատեսների գրքերում եւ յիշատակարաններում, վստահաբար ծանօթ են քեզ:

Սիրելի Պրն. Մանաշէ Ամիր դուք արժեւորում էք ձեր վերագտածը՝ ձեր կորած ու կործանուած հայրենիքը: Ինչպէս Յակոբը ուրախացաւ Յովսէփի վերադարձի համար, նոյնպէս ուրախացան եւ մխիթարուեցին հրեաները երբ խորին հաւատքով ու ակնածանքով հպուեցին առաջին անգամ «Հառաչանքի Պատին» Երուսաղէմում եւ գգում են այդ զգացումը հիմա ամէն օր: Մենք էլ ուզում ենք ոտք դնել հազար եկեղեցիների քաղաք՝ Անի, հարորդուենք աւերակներից լսուող մեր անմեղ գոհերի հառաչանքներին, ուզում ենք վանայ լճից մի կուռ ջուր խմել եւ տեսնել մեր ազգի ուրախութեան ցոլքը նրա վճիտ ջրերում: Արդեօք այս պարզ ցանկութիւնները մեղք կը համարուի: Որքան սրտայոյգ է երբ օտարութիւնն ու բաժանումը վերանում են եւ համնում եւ երկար շատ երկար տեսնած մուրաբիդ, ինչպէս դուք հասաք: Ուրեմն ինչո՞ւ էք գլխնում շօշափել ճշմարտութիւնը ձեր այդքան

ԳԱՅԼԵՐՈՒ ՄԻԹԻՆԳ...

ԱՐՄԷՆ ՏԱՏՈՒՐ

Գայլերը միթիւնդ ունէին: Մեր ու երիտասարդ, հիւանդ ու կատղած գայլերն ու գայլիկները եկեր լեցուցեր էին անտառին հրապարակը: Իբր թղթակից՝ ես ալ վազեցի ներկայ ըլլալու ժողովին:

Գայլիկներ կը հսկէին կարգ ու կանոնի, թոյլ կու տային որ գայլեր միայն մուտք գործեն: Յոց տուի հրաւերս՝ խլէզի մը: Յոց տուի վիզէս կախուած վեթերան անդամի թիւս: «Չըլլար, ըսին, չէք կրնար ներս մտնել, գառնուկի մորթ հագնելը պարտաւորիչ է»: Ես ալ մորթ մը առի կռնակ ու ներկայ եղայ դիմակաւոր ժողովին: Հաւաքավայրը լեցուն էր գառնուկ դարձած գայլերով: Արտատվոր ոգեւորութիւն կար: Անտառին ամէն անկիւնէն պատգամաւորներ ներկայ էին: Նոյնիսկ կային ակոսները թափած, հագու քայելու կարող ընկերներ որոնք ատենին ահ ու սարսափ սպիտակ էին մերձակայ գիւղի բարի բնակիչներուն վրայ: Այսօր պոչ անգամ չունէին: Անդին պոչ խաղցնողներ ալ կային որ ճիւղէ կ'ընէին երիտասարդներուն հետ...

Ժողովը բացուեցաւ ներկաներուն միաձայն ունոցով: Լիւրըները գրաւեր էին պատուոյ բեմը՝ որուն առջեւ, իբր կենդանի գինանշան եւ խայծ՝ կար սեւ ոչխար մը, խորհրդանիշը մեր խաղաղասէր շարժումին՝ որ տեսակ մը ՔԼԳ է: Ամէն առթիւ երբ ժողով կ'ունենանք միս կ'ուտենք, գառնուկի միս: Իրարու միս ալ կ'ուտենք, որովհետեւ մեր մէջ ՂԱԶ շատ ունինք: Մենք արիւն կու տանք, կը գոհուինք կուրօրէն, եթէ այդպէս ուզեն մեր մեծերը:

«Օրակարգը ձեզի յայտնի է, ընկերներ, ըսաւ Գայլապետը ոռնաձայն: Լերան լանջին վրայ, վերը, գառնուկները եւ իրենց հովիտը կը պղծեն մեր շինջ օղբ եւ իրենց ախորժաբեր բոյրով կը լեցնեն անտառը: Երանի թէ պղտորէին առուակին ջուրը՝ որպէսզի կարենայինք ձուկ որսալ: Բայց այդ բարիքը ընելու ատակ չեն ոչ գառնուկները, ոչ ալ խեղճ հովիտը: Աւելին՝ ոչխարները ամէն օր կը փճացնեն մեր կանաչ մարգագետինները ու խոտ չեն ձգել կովերուն եւ միւս կենդանիներուն: Հովիտն ալ կ'ուտէ, կը խմէ, սրինգ կը նուագէ ու կը քնանայ՝ մշիկ մշիկ: Պէտք է որ քիչ մըն ալ մենք ուտենք, փոր շինենք:

քան գեղեցիկ եւ տրամաբանական վերլուծումների ընթացքում:

Սիրելի Մանաշէ Ամիր ես էլ ձեզ պէս կեանքում ճաշակել եմ բազում դժուարութիւններ եւ դժբախտութիւններ, լսել եմ ամէն տեսակի քաղաքական գոչուզուց վերլուծումներ եւ ցաւօք հասել եմ այս եզրակացութեան որ «ամէն ոք իր սազն է նուագում»: Արդեօք այն ինչ ձեզ համար սիրելի է, մեզ հայերիս համար չպէտք է լինի: Ինչպէս գիտէք Ֆաշիստ Հիթլերի ձեռքով իրագործուած սպանող հրեաների հանդէպ ստիպեց ամբողջ աշխարհին որ ամէն տարի բողոքի մեծածաւալ ցույցեր կազմակերպուի դատապարտելու համար այդ գազանաբարոյ արարքը, իսկ այդ ինչպէս է որ դուք ոչ մի բառ չէք արտայայտում երկու միլիոն հայերի ցեղասպանութեան մասին եւ չէք վերլուծում կատարուածը, որը տեղի ունեցաւ 1915ին հենց իրենց պապական հանցագործարարները: Զարմանալի է ինչպէս է վրիպում ձեր դիպուկ հայեացքից: Արդեօք

Գայլերը միացուել «Ուու, Ուու, ըսին, այսինքն՝ ուտենք, ուտենք:

«Դուք հերոս էք, ըսաւ Գայլապետը, ձեզմէ ամէն մէկը իր մորթին տակ մէկ մէկ դազան ունի պահուած: Մեր վոհմակին պատմութիւնը այդ կը վկայէ: Վատերը ու վախկոտները դիրք ու պատիւ ունին մեր մէջ:

Յաղթանակն է կարեւորը, ոչ թէ միջոցը: (Թաթը սեղանին զարնելով իր ըսածը շեշտելու համար) Մարդը ոչինչ է մեր հանձարին քով: Մեր ուժը՝ մեր դիսիպլինային եւ կազմակերպութեան մէջ է: Մենք օրէնքի եւ սկզբունքի գայլեր ենք: Կը կառչինք մեր ժանիքներով օրէնքի ստառին ու ոգիին ու բոլոր բոլոր կ'ընենք անտնք որ կը համարձակին տառ փոխել կամ շեղել տալ անտր իմաստն ու ոգին: Մենք ենք հովիտը քաջ: Առանց մեզի ոչխարը ոչինչ է: Իշխելը, ինչպէս ընկեր Մանաշօ ըսած է, միշտ հաճոյք է, նոյնիսկ գառնուկներու հօտին վրայ իշխելը: Մենք միշտ ամպոտ օրուան կը սպասենք: Քանի քանի անգամ փորձեցինք կարգ կանոն տրվեցնել հովիտին, որպէսզի արի ըլլայ ու իր անձը դնէ ոչխարներուն վրայ: Կարեւորութիւն չտուաւ: Այժմ պատրաստ ենք մեր մեր անձը դնելու իր հօտին վրայ: Կամ շնորհքով մէկը բերելու տեղը որպէսզի բաժին հանէ մեզի իր գառնուկներէն:

Դժբախտաբար, սիրելի գայլեր ու գայլիկներ, պահապան շուներ կան որ գիշեր ցերեկ կը հսկեն հօտին ու հովիտին վրայ: Խուճաբով յարձակած ու ետք ենք մղուած:

Բայց գայլին հետ դիւրին չէ գլուխ ելլել: Մենք հնարամիտ ենք ու խորամանկ, քաջ ու վաչրագ: Պարզ խաղ մըն է որ պիտի ընենք ու յաղթանակը մերը պիտի ըլլայ, վատահեղք մեր պլանը գծուած է մասնագետ ուսուցիչներով ինչպէս զոր նմանը չունի» այնքան պարզ է որ ամէն գայլ կը հասկնայ: Սեւ գառնուկի մորթ հագած պիտի գրաւենք Բարձունքը, պիտի փարատենք շուներն ու բոլոր բոլոր ընենք հովիտը, այն ատեն պիտի նետուինք գառնուկներուն վրայ ու խնձոյքի նստին: Օն, յառաջ, ընկերներ, մերն է յաղթանակը»:

Միթիւնդ վեր գտաւ գայլերու ողբաձայն ունոցով ու ցրուեցաւ վոհմակը՝ անտառին մէջ եւ ամէն մէկ խմբակ գրաւեց ուսուցիչի կողմէն կատարելով իր յանձնարարը:

Անօթի գայլը գառնուկ կը տեսնէ:

մինչ հիմա ձեր խօսուն գրչով եւ կախարդական լեզուով այդ մասին անդրադարձել էք: Արդեօք այս իրական դէպքի մասին երբեւէ ուսումնասիրութիւն կատարել էք:

1915 թուին (20րդ դարի) առաջին յանցագործութեան մասին ինչպէս Ֆրանց Վերֆելը նոյնպէս այդ երկրի միւս հրեայ բնակիչները որպէս ակնատես առաջին յուշագրողներից եւ արձագանքողներից են եղել: Վատահաբար ձեզ էլ յայտնի է թէ ինչպէս Հիթլերը իր ճառերից մէկում 1937-38ին երբ յիտարտում էր եւ հրեայ ազգին ոչնչացնելու ծրագիրն էր որոճում՝ ասեց՝ երկու տասնեակ առաջ Երիտ-թուրքերը աւելի քան մէկ միլիոն հայ ոչնչացրին, իսկ ո՞վ դատեց թուրքերին: Նա ճիշդ էր ասում մինչեւ անգամ մեծ պետութիւնները Հիթլերին գործի գլուխ հանելու համար, տնտեսական եւ գինուորական օգնութիւն ցուցաբերեցին: Եկէք միասին կարգանք Պրն. Ռոզըր Բուլարի «Ուխ-

ԳՐԱԿԱՆ

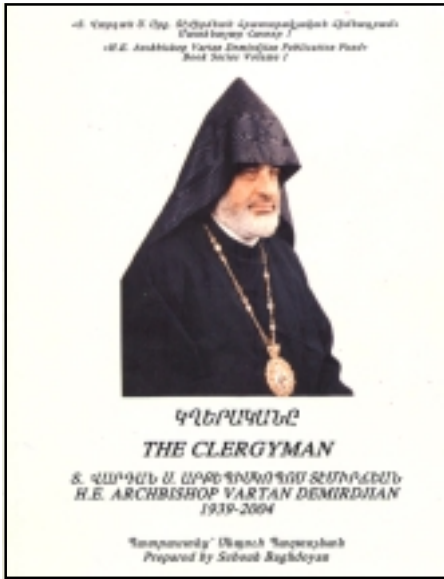
ՄՏԱՅՈՒԱԾ ԵՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՂԵՐԱԿԱՆԸ

Պատրաստութեամբ՝ Սեպուհ Պաղտոյեանի

160 էջերէ բաղկացած պատկերազարդ, այլ խնամուած ներկայ հրատարակութիւնը, մեկենասութեամբ Տէր եւ Տիկ. Սեպուհ եւ Շողիկ Բաղտոյեաններու, լոյս տեսած է Պէյրութ Լիբանան, Մարտ 2006-ին, Հայքերինթ տպարանի մէջ:

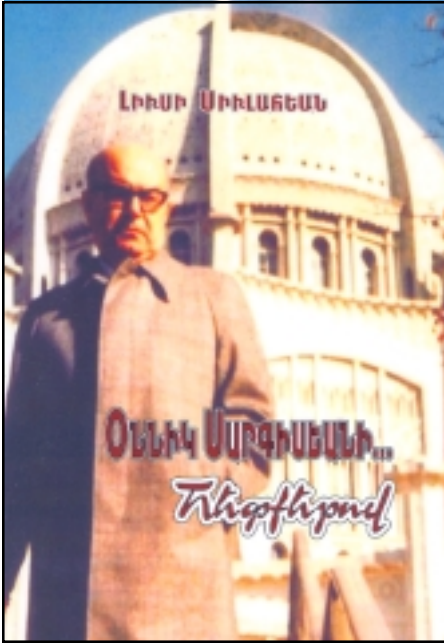
Գիրքը նուիրուած է Տ. Վարդան Ս. Արք. Տէմիրճեանի 1939-2004, կեանքին ու գործունէութեան: Իր ծննդավայրի՝ էջրէֆիէի Ս. Յակոբ Եփրեմեան նախակրթարանէն մինչեւ Անթիլիասի ժառանգաւորացէն Աբեղայ, յետագային, Մայրագոյն Վարդապետ, Եպիսկոպոս ձեռնադրութիւնները եւ Արքութեան տիրոջ ստանալը, նաեւ, Առաջնորդական պաշտօններէն մինչեւ ուսուցչական, կիրակնօրեայ դպրոցներ ծառայութիւնները՝ նկարագրուած են կարգին: Գիրքը կ'անդրադառնայ նաեւ, Սրբազան հօր ունեցած մարդկային արժանիքներուն, աւելի քան 25 գիրքերու հեղինակ, իրաւ մտաւորակաւ Մատենադարանապետի, բանասէրի, խմբագրի եւ գրական բարձր

արժանիքներուն մասին: Վերջապէս, գիրքը կ'ամփոփուի Տ. Վարդան Ս. Արք. Տէմիրճեանի անժամանակ վախճանման տխուր բաժինով, որուն պատճառած մորմոքը մասամբ կը թեթեւայ՝ երեւելի անձնաւորութիւններու գնահատական վկայութիւններով:

«ՕՆՆԻԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ... ԶԵՏՔԵՐՈՎ»
ԼԻՒՍԻ ՍԻԼԱՅԵԱՆ

Լիւսի Սիւլահեանի տասերորդ գործն է «Օննիկ Սարգիսեանի... շէտքերով» խղճամտորէն եւ բարձր ճաշակով աշխատասիրած ու խմբագրած ներկայ հրատարակութիւնը: Գիրքը ունի ճոխ լուսանկարներով զարդարուած բովանդակութիւն: Ինչպէս վերնագիրը ինքնին ցոյց կու տայ, աշխատասիրութիւնը կ'ուրուագծէ Կիւրաքանչիւ մշակութային կեանքի, հայ մամուլի, հայ գրականութեան եւ հայ լեզուի պահպանման եւ զարգացման նուիրուած կարկառուն արժանաւորներէն՝ Օննիկ Սարգիսեանի յիմնամեայ ծառայութեան, ինչպէս համեստորէն պիտի վկայէր հեղինակը, «մէկ մասնիկը»:

տը, դամբանականներ եւ գնահատականներ:

Շնորհիւ Սիւլահեանի պրպտող ջանքերուն՝ կարելի եղած է ի մի հաւաքել Օննիկ Սարգիսեանի գրչէն ելած 8 պատմութեան քեր, 21 դիմատուներ, 25 հեղինակներու հրատարակած գրքերու գրախօսականներ, 28 գրական մշակութային էջեր եւ 7 լեզուական-Մանկավարժական յօդուածներ, որոնց վրայ կուգայ աւելի, անոր երկարամեայ վաստակաշատ խմբագրի ներդրումը հայ մամուլի ասպարէզէն ներս:

Ներկայ հատորը, որ կը սկսի Սարգիսեանի շնորհակալ աշխատանքը փառաբանող Սիւլահեանի «սրտի պարտք» ի մը ներածականով, ունի գլխաւորաբար հինգ բաժիններ. Ա) Պատմութեան քեր, Էսէներ, եւ Դիմատուներ, Բ) Գիրքերու շէտք, (Գրախօսականներ, որոնք լոյս տեսած են «ԱՆԻ» եւ «ՇԻՐԱԿ» ամսագրերու մէջ), Գրական-Մշակութային էջեր եւ Լեզուական Մանկավարժական յօդուածներ Գ) Օննիկ Սարգիսեանի շէտքերով մօտեցումներ եւ Ե) Մահացած՝ Անմահացած Մարդ մը» մահախօսական բաժինը, ուր կը նկարագրուի Սարգիսեանի վերջին հրաժեշտը:

ՅՈՒՇԵՐ
ԴԵՊՔԵՐ ԻՐԱՆԻ ԱՐԱՔ ԶԱՂԱՔԻ
ՇՐՋԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ԸԱՅԱԲՆԱԿ
ԳԻՒՂԵՐՈՒՄ

ԱԻՏԻՄՆԱԶԱՐԵԱՆ

Այս ցաւալի դէպքը կատարուել է 1960 թ. Քալաւա գիւղի հոգեւոր հովիւ Տ. Արսէն քահանայի բնակարանում: Տէր Հայրը խորհն անուով մի տղայ ունէր: Նախապէս ծրագրուած էր վնասել քահանայի ընտանիքին: Մեր գիւղին մօտիկ Շագանդաւանի շաքարի գործարանում աշխատում էին նաեւ մի խումբ թուրք բանուորներ, որոնք տարուած օրուայ օտարօրի համոզումներով, փորձում էին խանգարել հողագործների խաղաղ կեանքը: Խորհնը արգիլում է մի քանի գիւղացիների ոչխարները իր այգին բերելու եւ արածեցնելու: Սա պատճառ է դառնում, որ թուրք տղաները լուր տան շաքարի գործարանում աշխատող թուրքերին, որ գան օգնութեան: Եւ սկսում է անասելի մի պատկեր: Մի խումբ թուրք երիտասարդներ առանց որեւէ հիմք եւ պատճառ ունենալու, յարձակում են Տ. Արսէնի տան վրայ, վայրագորէն հարուածում են տղային, ընտանիքի միւս անդամներին եւ անարգում Տէր Հօրը: Այդ պահին, ես որ գիւղացիս պաշտօն ունէի, գիւղից շուրջ երկու քմ. հեռու գբաղուած էին այգում: Շաքարի գործարանի երկու հայ բանուորներ հեծանիւով եկան եւ ինձ տեղեկացրին ծեծկռուքի մասին: Այդ երիտասարդներն էին Յոլակ Բաբախանեանը եւ Վարդան Աղախանեանը:

ները ազատուէն: Մեր տուն էին գալիս դրանց գործընկերները շաքարի գործարանից, միեւնոյն խնդրանքով: Ես համաձայնութիւն չէի տալիս ասելով որ անարգուած է մեր շրջանի հայ քահանան: Ես դա ներել չեմ կարող, դա հայի պատուի հարց է: Միջամտեց նաեւ մեր շրջանի գիւղատիրոջ փեսան Ամիր Սան Պայմէղամին, հաշտութիւն կայացնելու համար: Միեւնոյն պատասխանը եւս նրան տուի, ասելով որ թուրքերը արատաւորել են մեր սուրբ խաչը եւ հայ հոգեւորականին անպատուել: Վերջապէս անարգողները իրենց պատիժը կրեցին եւ բանտից ազատուեցին: Մեր գիւղում եւ շրջակայ բոլոր գիւղերում պահեց խաղաղ կեանքը եւ հայ ու պարսիկ գիւղացիները տարիներ շարունակ հաշտ ու համերաշխ ապրեցին կողք-կողքի, սիրով եւ յարգանքով:

Տողերիս գրողը Ալմաստ Սարգարեանի հետ միացած, գբաղուած էինք գինեգործութեամբ: Պատրաստում էին ընտիր գինի եւ վաճառում ցանկացողներին: Այստեղ պարտք եմ համարում յիշել, որ իրանի Արաք քաղաքի շրջաններում գտնուող հայկական գիւղերը լրիւ անտեսուած էին ազգային կեդրոնական եւ պատասխանատու մարմինների կողմից: Ոչ մի պաշտօնական անձ չէր այցելում հայաբնակ գիւղերը: Մեզ յիշում էին այն օրերին միայն, (4 տարին մի անգամ) երբ տեղի էին ունենում խորհրդարանի հայ պատգամաւորների ընտրութիւնները, երբ կարիք կար ձեռք բերելու մեր քուէները: Տարիներ անց, իրանի իսլամական հանրապետութեան ստեղծումից յետոյ, տարին մի քանի անգամ հայաբնակ գիւղերն էին այցելում մեր հայ պատգամաւորները եւ մասամբ լուծումներ գտնում հայ գիւղացիների դժուարութիւններին համար: Այսօր դժբախտաբար հայաթափուած են այդ գիւղերը: Սակայն կանգուն են հայոց եկեղեցիները: Քալաւայի Ս. Յակոբ եկեղեցին են այցելում թեհրանաբնակ համագիւղացիները, եւ տարին մէջ անգամ բարձ ու քաղցրալուր հնչում են հայոց հինաւորց եկեղեցու զանգակները, մատուցում է Ս. Պատարագ եւ կատարում է հոգեհանգիստ:

Ուշանալ չէր կարելի: Զայրոյթ թիւ չափ ու սահման չկար:

- Բա ո՞ւր են գիւղի հայ երիտասարդները: Արդեօք չէի՞ր կարող անախտօք դէպքերի առաջն առնել, չէի՞ր կարող հայ քահանայի պատիւը պահպանել: Անյապաղ հասայ գիւղ. շտապեցի քահանայի բնակարանը եւ ակնատես եղայ անասելի մի տեսարանի: Շտապ դիմեցի գիւղի ժամտարմական հիմնարկին եւ թուրք նախադարձակները ձերբակալուեցին եւ յետոյ դատապարտուեցին չորս ամսուայ բանտարկութեան: Մեր գիւղի եւ շրջանի իսլամ կրօնականները եւ տարեց պարսիկ համագիւղացիները ամէն օր այցելութեան էին գալիս եւ խնդրում, որ միջամտեմ որ թուրք բանտարկեալ-

ՀԱՅՐՍ՝ ՄԿՐՈՆ ԵՒ 23 ՊԱՏՄՈՒԹՔՆԵՐ
ՍԱՐԼԵՆ ԳԱՐԱԼԵԱՆ

Մարլէն Գարալեանի 1993-ին հրատարակած քերթուածներու երեխայիքին վրայ՝ իր այս հրատարակութիւնը, ՀԱՅՐՍ՝ ՄԿՐՈՆ ԵՒ 23 ՊԱՏՄՈՒԹՔՆԵՐ-ը, կը հանդիսանայ իր երկրորդ գիրքը, որ հրատարակութիւնն է «Նոր Հայաստան» օրաթերթին, Արաքս տպարանէն, Լոս Անձելոս 2006-ին: Գիրքը, որ կը բաղկանայ 237 էջերէ որոնց խնամեալ, գեղատիպ ու պատկերազարդ ձեւաւորումը՝ ընթերցումը կը դարձնէ մատչելի: Հեղինակը իր ներկայ ստեղծագործական հատորը ձօնած է իր անմիջական ընտանիքի անդամներուն՝ կողակիցին՝ Սարգիսին, զաւակներուն՝ Վազգէնին, Լուսինին, Մարալին, Սիրունին, Անիին եւ Զեփիւլին: Գիրքը ընդհանրապէս վերապրումն է եղեռնեան անցեալի ընտանեկան տխուր իրադարձութիւններու, վերապրող հայերու կեանքի նոր պայմաններու, Սիրոյ ու ման-

կութեան եւ պատանեկութեան սահող» օրերու եւ այլ փորձառութիւններու:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680 (626) 398-0506

ԱՅԺՄԵԱԿԱՆ ԼԻԻԹԵՐ

ՄԵՂՔԻՆ ԱԲԵՐՆԵՐԸ ՍՈՒՏԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՓՐԿԱՐԱՐ Ե ԹԵ ԿՈՐԾԱՆԱՐԱՐ

ՎԱՐԴԱՆ Ա.Ի. ՔԶՆՅ. ՏԻԻԼԿԵՐԵԱՆ

Ո՞ր պարկեշտ մարդը կրնայ ճշգրիտ պատասխան մը տալ, այս պարզու հրատապ հարցումին եւ առանց վերապահութեան խոստովանիլ, թէ իր ամբողջ կեանքի ընթացքին սուտեր չէ խօսած ու խաբած իր կիրք կամ ամուսինը, իր ընկերը կամ գործակիցը, իր սիրուհին կամ սիրահարը:

Կրնամ ըսել, առանց ճշմարտութեան դէմ մեղանչելու, թէ մարդկային առաջին ընտանիքին ծագումէն մինչեւ այսօր, ապրած չէ երկրի վրայ առաքինի մարդ մը, որ սուտին միջամտութեան ապաւինած չըլլայ իր քողածածուկ մեղքերը պաշտպանելու համար:

Ներկայիս, գաղտնիք չէ, ոչ մէկուն համար, թէ մերօրեայ մարդը կը յաջողի, կը յառաջդիմէ, կը հարստանայ ինքզինքը եւ ուրիշները խաբելով, անիրաւ շահը իտէսլ ըրած:

Ամէն տեսակ նպատակ ու նուաճում կը կատարուի առեւտրական աշխարհին մէջ, սուտին մեղսակցութեամբ:

Սուտով՝ կը քողարկուին անհատարմուծութիւնները, սուտով կը բազմապատկուին բարեկամութիւնները, սուտով կը փաղաքշուին մեծահարուստները, սուտով կը շահագործուին միամիտները, սուտով կը խեղաթիւրուին ճշմարտութիւնները, սուտով կը կատարուին բանակցութիւնները, սուտով կը կնքուին դաշինքները եւ սուտով կը կլայկուին խոստումները:

Հարցնենք...: Ո՞վ սերմանեց մարդուն բնութեան մէջ սուտին որոմները, ո՞վ ստեղծեց ամօթը եւ մեղքը մարդուն վարք ու բարքին մէջ, որ կամովին գործած սխալները պաշտպանէ ճշմարտութեան դէմ պայքարելով:

Հարցնենք կրկին...: Ուրկէ՞ եւ որ անհիծեալ ճանապարհով աշխարհ ժաման եց սուտը եւ համազրակեց մարդկային հասարակութեան սիրտը ու դարձաւ միահեծան մենատէրը կեանքին:

Գիտենք, որ սատանային այս կործանարար մոլորութիւնը, բնածին արատ մը չէ մարդուն էութեան մէջ, որ նախահամուծութիւնը ստեղծած ըլլայ:

Սուտը՝ շահատակ մարդուն հոգեկան հիւանդութիւնն է եւ իր դիւանային մտքին յղացումը:

Սուտին աշխարհակալութիւնը, ոչ սիրոյ յեղափոխութեամբ կը յաղթահարուի, ոչ մարդկային տկար ուժերով կը նուաճուի եւ ոչ հասարակութեամբ կը բնաջնջուի:

Ինչպէս մարդուն մահով կը դադրին միաժամանակ իր վիշտները եւ ուրախութիւնները, այնպէս ալ հոգեկան ռազմադաշտին վրայ միաժամանակ կանգ կ'առնեն բարիքին եւ չարին բարեւոյնները, երկուքին անփառուանակ... պարտութեամբ:

Առաջին ընտանիքը, Ադամ եւ Եւան, սիրային ու սեռային յարաբերութեան մեղանչումով՝ ստեղծին ու արտաքսուեցան դրախտէն, համանոյն ճակատագրով՝ երկրի երեսէն պիտի ջնջուի վերջին մարդուն գոյութիւնը:

***

Ժամանակի ոգին, մտայնութիւնը եւ ըմբռնումները բոլորովին տարբեր են ու հակասական եւ չեն ներդաշնակուիր հնաւանդ սո-

վորութիւններու հետ:

Չես հաւատար, որ ընկերդ կը ժպտի ու կը բախէ քեզ, կը շողոքորթէ ու կը ստէ, կը շահի ու կը շահագործէ, կը մեղանչէ ու կ'անիրաւէ: Ժամանակը այսօր՝ խոստապահան ջ է, կը ստիպէ քեզ, որ վերապահութեամբ եւ տարակուսանքով ընդունիս իր խօսքը եւ խոստումը:

Փորձութիւնները շուքիդ հաւատարմութեամբ կը հետեւին քայլերուդ եւ ըստ էության արդիւնքներուդ, որ չմեղանչես:

Լեզուին բոլոր բառերը կորուսած են իրենց իմաստը եւ որակը ու կը փորձեն խաբել քեզ: Վստահիլ՝ կը նշանակէ խաբուիլ, հաւատալ՝ կը նշանակէ կալանուիլ, գոծակցիլ՝ կը նշանակէ տուժել, բարեկամանալ՝ կը նշանակէ շահագործուիլ, գովել՝ կը նշանակէ փաղաքշել, երդուիլ՝ կը նշանակէ ստել:

Գնահատագիրներու ու գինեծօներու, շնորհանդէսներու հեղեղը ապսպրուած ու յանձնարարուած կատակերգութիւններ են, սոփեստներու սնապարծութիւնը սնուցանող:

Հագուարկէս կը պատահի որ արժանաւոր գրագէտի մը կամ գիտնականի մը վաստակը վարձատրուի յոբելինական ճառագայթով, համաժողովրդային սրտէն բխած:

Ծափերը որոտալի ուժգնութեամբ կը շնորհուին գովեստի մուրացկաններուն ներբողական ուղերձներով:

Ատենախօսները՝ ամպիրոններու բարձունքէն՝ եսական ելոյթներով իրենց ինքնութիւնը կը փառաւորեն, քան թէ յոբելինարին վաստակը:

Հրապարակային հանդիսութիւններուն մէջ կ'երեւայ սուտին Պատուաբեր Ներկայութիւնը եւ կը շեշտուի ճշմարտութեան... ամստասալի բացակայութիւնը:

Անիրաւութիւնը, որ ներկայիս մարդուն ամէն արտայայտութեան ու շարժման մէջ իր չարակամութիւնը կը ցուցադրէ, գրկած է արժանաւորը իր բեղուն վաստակին հատուցումէն եւ կը պատուէ կիսագրագէտին շնորհագուրկ հրատարակութիւնները:

Ուրիշ մը որ ջերմեռանդ բարեպաշտութեամբ կը հաւատայ սուտին ընծայաբերած բարիքներուն, անգոյ ուսուցման արարի մը անկողն անջրճէն է, որ իր պարուստը ապահովելու համար, փրօփէ ստորի տիտղոսներ կը վաճառէ անուս վաճառականներու, առանց անդրադառնալու իր արարքին տգեղութեան, որ բառին յոռեգոյն առումով շահագործում է:

Դժխաբտաբար, այս հրապարակային մեղանչումները կը կատարուին, հակազդեցութենէ անկաշկանդ համարձակութեամբ:

Գրախօսականներ կը վաճառուին շուքի գովեստներով՝ երեսելի գրողներու կողմէ, իրենց գրականագէտի բարոյականը... պղծելով:

Ժամանակն ալ մեղսակից է եւ թոյլ կու տայ, որ ի վնաս հայ գրականութեան ու մշակոյցին, այս աղաղակող մեղքերը անպատկառօրէն գործուին:

***

Վերգրեալ մեղադրանքները թող ծանր չթուին բարեմիտ ընթերցողներուս, երբ ճշմարտութեան

բերանն է, որ կը բարբառի, յանուն ազգային արժանապատուութեան:

Բժշկական առումով մտային հիւանդներ են, հրապարակը ժխորող այս մոլորածները:

Կարծես՝ աշխարհ եկած են, ոչ թէ որպէս հայ ապրելու եւ հայութեան ու հայրենիքին ծառայելու, այլ իրենց անգոյ արժանիքներով պարծենալու:

Մարդ ինչ դիրք ալ ունենայ հասարակութեան մէջ, իր քսակը պարարտացնելէ առաջ, պէտք է հարստացնէ իր հոգին աստուածային շնորհներով:

Միայն դաստիարակուած սրտով եւ մտքով կրնանք արդիւնաւորել եւ սրբացնել, բարոյական եւ նիւթական փոխառութիւնները, գորս երկիրքը կը պարզեւէ մեզի:

Կեանքը այլազանութիւն մըն է իր դրական ու բացասական արտայայտութիւններով: Ամէն անհատ համաձայն իր կարողութիւններուն եւ ժամանակի պահանջներուն կոչուած է բարբարոս ու փրկարար դեր կատարել, այն հասարակութեան մէջ, ուր կ'ապրի ու կը գործէ:

Մէկը՝ որպէս գործատէր եւ միւսը որպէս գործաւոր, մէկը բժիշկ եւ միւսը փաստաբան, մէկը հոգեւորական եւ միւսը վաճառական, մէկը խմբագիր եւ միւսը ուսուցիչ, մէկը պաշտօնեայ եւ միւսը ծառայ: Մարդոց բոլոր գործերը, երկրային ու երկնային պարտականութիւններն են, Տիեզերական յանձնարարուած:

Արդար չէ, ազգային բարբարոս տիտղոսով պատուել անհատ մը, որ իր ողջութեան փէնի մը չէ սուած իր տարբաբախտ ժողովուրդին եւ յետ մահու կը կտակէ իր հարստութիւնը, զանազան նպատակներու, որ այլեւս՝ տէրը չէ իր դրամին:

Նոյնպէս, բարբար կը հուշակուին այն բոլոր նուիրատուները, որոնք պետութեան պատկանող

սուրբէ գերծ գումարները կը նուիրեն ազգային նպատակներու: Ճշմարտութիւնը այն է, որ իրենց դրամազուլին կուտութիւնը կը մնայ անարատ եւ անկորուստ:

Ես կը հաւատամ, որ մարդու մը ինչքը եւ ստացածուածքը, եղեր է կալուած կամ ոսկի, մահէն ետք, կը դադրի սեփականատէրը ըլլալէ:

Կտակակատար մը յաւերժօրէն համազգային երախտագիտութեան արժանի կը համարուի, երբ իր կենդանութեան գթաուատօրէն իր պարտքը ժողովուրդին հանդէպ կատարելէ ետք, մահէն յետոյ եւս, կը շարունակէ բարբարել, անկասելի ընթացքով:

Երբ այս տողերը կը գրեմ, չեմ կրնար չյիշել, բազմերախտ բարեգործներու առաջին շարքին, Բարեգործականի յաւերժալոյս նախագահ՝ Ալէք Մանուկեանը, որուն անունը արդէն հոմանիշ դարձած է Պողոս Նուպարի լուսապայծառ անունին:

Ճշմարտ փառքը կը կերտուի, ոչ թէ դրամին բրգացումով, այլ որբին արցունքը սրբելով, անօթին կերակրելով, մերկը հագուեցնելով, եկեղեցիները եւ հայ դպրոցները պայծառացնելով:

Ամէն ուրիշ փառք, սնապարծութիւն է: Շքանշանները ժամանակի տեւողութեան կը ժանգոտին, գնահատագիրները կը տփզուեն, ծափահարութիւնները կը դադրին, անցողական պատիւները կը մոռցուին, ինչ որ կը մնայ ու կը գոյատեւէ ժամանակին հետ, սիրոյ գործերն են, որ կը փառաւորեն մահկանացու մարդը յաւիտեաններու մէջ:

Աստուած կ'ուզէ, որ մարդիկ իրարու ցոյց տան իրենց մաքուր սէրերը եւ ոչ թէ միջին հաշիւները: Պարակաստանի մեծագոյն իմաստասէր Ասալի ըսած է, «Աւելի նախընտրելի է այն սուտը, որմէ մարդ օգուտ կը քաղէ, քան թէ այն ճշմարտութիւնը, որ կուր կը ստեղծէ»:

ԶՐԱՅԻՐ ՈՐԴԻՍ, ՈՐ ԴԻՄԱԿԱՅԵՍ

Շարունակուած էջ 14-էն

տերը պէտք է գնան» (Sir Roudier Bulland's "The Camels Must Go) գիրքը, զարմանքից ապշում ենք թէ այս կատարուածները իսկապէս իրականութիւնն են: (Յրդ էջ, 9րդ տող): Ամերիկայի, Անգլիան եւ Ֆրանսան, Նացիզմը լաւագոյն պատնէշ էին համարում կոմունիզմի եւ Ստալինի աշխարհակալութեան դէմ, միացեալ ուժերով Հիթլերին նեցուկ հանդիսացան եւ օգտուելով նրա ազգայնամոլութիւնից եւ փառամոլութիւնից դարձրին նրան իսամաճիկ, հասնելու համար իրենց նպատակին: (Յրդ էջ, 13րդ տող): Նիւթական անասնման օգնութիւնները դրդեց Հիթլերին գինամթերք ամբարելով եւ գինազործարաններ կառուցելով, վերջ ի վերջոյ համաշխարհային պատերազմի ջահը վառել... (Յրդ էջ, 21րդ տող) ի միջի այլոց նրա քէնն ու թշնամանքը հրեաների հանդէպ, վերոյիշեալ պետութիւնները անտարբերութեամբ աչքաթող արին, ինչպէս այսօր «հանգիստ խղճով» հեշտութեամբ շրջանցում են ցանկացած որեւէ քաղաքական խնդիր: (Յրդ էջ, 23րդ տող):

Մարտ ամսի 1938ին Հիթլերը մի ակնթարթում Աւստրիան միացրեց Գերմանիային, եւ արեւմուտքը ոչ միայն չբողոքեց, ընդհակառակը ժամանակի Անգլիացի վարչապետ՝ Չամբլըյանը, Հիթլերի ոտնձգութիւնը մի տեսակ համաձայնութիւն համարեց երկու հարեւան երկրների

կապը բարելաւելու համար, նրա կարծիքով երկու երկրներից մէկը միւսի օգտին հրաժարուեց անկախութիւնից: Արդեօ՞ք այս խօսքերը երբեք տրամաբանական են հնչում: Անգամներ կարդացէք եւ վերլուծէք վերոյիշեալ կարծիքը, դոյզն չափով տրամաբանութիւն չէք գտնի բացի սուտ ու կեղծիքի՝ շահագիտական նպատակով արտայայտուած:

Աւաղ, այժմ էլ նոյն համակարգն է ընթացքի մէջ՝ աչքաթող անելը շատ սովորական բան է: Արդեօ՞ք այս մի քանի վաւերագրուած պատմական օրինակները եւ ուրիշ շատ օրինակներ, բաւական չեն որ ընդունենք թէ անձնական եւ կառավարական շահերի օգտին միշտ էլ ճշմարտութիւնն է ծուռ ներկայացում, ընդհանրապէս բացայայտում եւ վերլուծում են ըստ իրենց ցանկութեան: Ուրեմն համուած ենք այս եզրակացութեան՝ «զօրացիր այնքան որ խօսքը եւ գործը անկախ ամէն ինչից «տրամաբանօրէն» ներկայացուի»:

Զօրացիր որդիս որ դիմակայես դու այս աշխարհում:

Թէ չէ թոյլը միշտ գոհ է դառնում բնութեան կարգում:

Յարգարժան Պրն. Մանայէ Ամիր տայ Աստուած բարի քամին մի հայի ձեռքով գրուած այս երկտողը հասցնի ձեր ձեռքը, կարդացէք եւ մտածէք արդեօ՞ք իրաւունք չունենեմ բոլոր քաղաքական վերլուծումներին կասկածանքով մօտենալ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ■ ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

Բեղմնաւոր Անցեալ, Լուսաշող Ապագայ:
Proud Past, Exciting Future.

A NEW ARMENIAN EDUCATIONAL INSTITUTION

AGBU PASADENA HIGH SCHOOL

TO MEET THE SCHOLASTIC, DEVELOPMENTAL AND SOCIAL NEEDS OF OUR YOUTH IN PASADENA, GLENDALE, BURBANK AND SURROUNDING COMMUNITIES IN THE SAN GABRIEL VALLEY

Affiliated with AGBU Manoogian-Demirdjian School, a College Preparatory High School Serving the Greater Los Angeles Armenian Community for 30 Years.

**OPEN HOUSE AND ORIENTATION
AUGUST 30 & SEPTEMBER 6, at 7:30PM
New students and their parents are welcome.**

- Enrollment open for students in Grades 9, 10 and 11 for the first year.
- First High School Graduating Senior Class in June 2008.
- Offering a challenging college preparatory academic program in a safe, caring and supportive environment.
- Armenian program to focus on the Armenian identity, culture, history and rich heritage of the Armenian people.
- Financial assistance available for qualified families.

CLASSES WILL BEGIN ON
TUESDAY, SEPTEMBER 12, 2006

For further information and how to register your child, please call (626) 794-0363 or (818) 883-5379

AGBU High School - Pasadena
2495 E. Mountain Street, Pasadena, California 91104
www.agbuphs.org

AGBU IN ITS SECOND CENTURY. A Centennial Symposium. "Tribute to the Past - Pathways to the Future"

Presented by:
AGBU SOUTHERN CALIFORNIA DISTRICT COMMITTEE
In Cooperation with
USC INSTITUTE OF ARMENIAN STUDIES
Part of USC College of Letters, Arts & Sciences

SATURDAY, OCTOBER 28, 2006

9:30 AM – 3:30 PM
University of Southern California, Town and Gown
Figuroa and Exposition - Gate 3 Entrance
Los Angeles, CA

**Overview of Global Activities of AGBU
with a focus on United States and Armenia**

- The Seminar will Address:
- Organizational Structure
  - Cultural and Educational Activities
  - Sports, Youth, and Young Professionals Programs
  - New Challenges and Opportunities
  - Constituency Development

- Paper Presentations by:
- DR. H. RICHARD DEKMEJIAN**
(USC)
  - DR. MATTHEW JENDIAN**
(CSU Fresno)
  - DR. MIHRAN AGBABIAN**
(President Emeritus, American University of Armenia)
  - DR. HARUTYUN ALEKSANYAN**
(Armenian State Pedagogical University, Yerevan)
  - REV. FR. KTRIJ DEVEJIAN**
(Mother See of Holy Etchmiadzin)
  - DR. ANI YAZEDJIAN**
(Texas State University)
  - DR. ANI MOUGHAMIAN**
(LA Unified School District)
  - PAMELA ABBAMONTIAN**
(PhD Candidate, UCLA)
- Special Guest Speaker:
HON. PAUL R. IGNATIUS

Former Secretary of the Navy - Under Secretary of the Army - Assistant Secretary of Defense

Complimentary breakfast, lunch and snacks will be served

Attendance is by reservation only – Seating is limited

Please RSVP at: AGBU Alex Manoogian Center
(626) 794-7942 or seminar@agbuca.org

AGBU CENTENNIAL SPONSORS

6131 E. Telegraph Rd. • Commerce, CA 90040 • 323.721.2100 • 714.879.2100 • commercescasino.com

Bank of Orange County is a full service bank prepared to meet the needs of both small and large businesses.

BANK of ORANGE COUNTY Commercial Real Estate
Term Loans and Lines
Free Business Checking
High Rate Money Market

Contact:
Gus Ghusayni
Senior Vice President
411 N. Central Avenue
Glendale, CA 91203
bankoforangecounty.com
(818) 548-2720

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸԱՄԱԳՈՒՄԱՐ՝

Շարունակում է շ 5-էն

պարտականությունների եւ առաքելութեան մասին՝ Նորին Սրբութիւնը քաջալերեց միաբաններին լաւագոյնս օգտագործել այս առիթը՝ զօրացնելու իրենց եղբայրութիւնը, ամրապնդելու հաւատն ու ոգին, անդրադարձումի պահեր ապրելու, վերատեսութեան ենթարկելու կեանքն ու տեսիլքները, որպէսզի նոր ուժով ու եռանդով վերադառնան իրենց ծառայութեանը: «...Մենք հաւատում ենք, որ եթէ մենք մեր ժամանակը լիարժէք, ամբողջական կերպով նուիրենք մեր ծառայութեանը, կարող ենք ներկայ ժամանակի եւ պայմանների մէջ իրապէս հրաշագործել, մեր Եկեղեցու հեղինակութիւնը բարձրացնել յաջ մեր ժողովրդի, կանխել բոլոր այն քննադատութիւնները, որ արդար եւ անարդար ձեւով հնչում են մեր Եկեղեցու նկատմամբ, եւ Աստուծոյ առջեւ արժանաւոր մշակներ լինել, ազգի առջեւ արժանաւոր գաւակներ լինել, մեր նախնեաց առջեւ նրանց արժանաւոր յաջորդները լինել», - ասաց Վեհափառ Հայրապետը՝ յաջողութիւն մաղթելով համագումարի աշխատանքներին:

Ժողովի առաջին օրը մասնակիցներն ունկնդրեցին Տ. Հայկազուն Մայրապետին վարդապետ Նաճարեանի բանախօսութիւնը՝ «Միաբանը՝ որպէս ժողովրդի հովիւ» թեմայով, որին յաջորդող հարց ու պատասխանից յետոյ առաջադրուած հարցերի շուրջ տեղի ունեցաւ քննարկում:

Նոյն օրը բացման արարողութեան աւարտին միաբանները Վեհափառ Հայրապետի գլխաւորութեամբ աղօթք բարձրացրեցին հանգուցեալ միաբան եղբայրների հոգիների հանգստութեան համար:

Օգոստոսի 18-ին, Սեւանի վազգենեան հոգեւոր դպրանոցում միաբանական չորրորդ համագումարն անցկացրեց վերջին իր նիստը: Համագումարի վերջին օրուայ աշխատանքներին իրենց մասնակցութիւնը բերեցին նաեւ Արցախի եւ հայաստանեան թեմերի առաջնորդներ եւ վանաբնակ եպիսկոպոսներ:

Նիստի ընթացքում Տ. Զատիկ վարդապետ Աւետիքեանը (Ֆրանսա) հանդէս եկաւ «Միաբանը՝ որպէս կառավարիչ» բանախօսութեամբ, որին յաջորդեց ներկայացումը նիւթի քննարկումը:

Եզրափակիչ նիստում, Հայրապետական պատգամով համագումարի վերաբերեալ իր դիտարկումները միաբաններին փոխանցեց Ամենայն Հայոց Հովուապետը՝ կարեւորելով միաբանական հաւաքների կազմակերպումը՝ միասնական միաբանական կեանքի գործընթաց, խնդիրների համատեղ քննարկման եւ համապատասխան առաջարկների ներկայացման համար: «Մենք ցանկացանք, որ այս հաւաքները տեղի ունենան, որպէս-

զի գաք, վանքի մթնոլորտի մէջ ապրէք, ձեր ներկայութեամբ շենանայ եւ շնչի վանքը, մէկս միւսով գորեղ զգանք մեզ եւ համընդհանուր մեր տեսիլքները յատկացնենք մեր առաքելութեան մէջ», - նշեց Վեհափառ Հայրապետն իր խօսքում:

Նորին Սրբութիւնն իր գնահատանքն ու օրհնութիւնը բերեց կազմակերպիչ յանձնախմբին, բանախօսներին, ինչպէս նաեւ բոլոր միաբաններին՝ համագումարի աշխատանքներին նախանձախնդիր մասնակցութեան համար:

Միաբանական Համագումարն ընտրեց Կազմակերպիչ Նոր Հանձնախումբ

Վերջին նիստի ընթացքին, կատարուեց միաբանական համագումարի կազմակերպիչ նոր յանձնախմբի ընտրութիւն, որը եւ վաւերացուեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից:

Նոր դիւանի ատենապետ ընտրուեց Տ. Կոմիտաս վարդապետ Յովնանեանը (Արեւմտյան Եւրոպայի Հայրապետական պատուիրակութիւն, Ֆրանսա), ատենադպիր՝ Տ. Տաճատ արեղայ Մատուրեանը (ԱՄՆ Արեւելեան թեմ), Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ յարաբերութիւնների համակարգող՝ Տ. Վազգէն արեղայ Նանեանը (Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին), իբրեւ խորհրդակցական ընտրուեցին Տ. Օշական վարդապետ Գիւլգիւլեանը (Հնդկաստանի հայոց հովուութիւն) եւ Տ. Բարսեղ արեղայ Փիլաճեանը (Հունգարիայի, Չեխիայի եւ Սլովակիայի հայոց հովուութիւն): Յանձնախմբի անդամները նաեւ պարտականութիւններ ստանձնեցին տարբեր երկրամասերում պաշտօնավարող միաբանների հետ կապ պահելու համար: Ըստ այդմ կատարուեց հետեւեալ բաշխումը. Հայր Կոմիտասը պատասխանատու է Արեւմտեան Եւրոպայի երկրներին, Հայր Օշականը՝ Միջին եւ Հեռավոր Արեւելքի երկրներին, Հայր Բարսեղը՝ Կենտրոնական Եւրոպայի երկրներին, Հայր Վազգէնը՝ Հայաստանի, Արցախի եւ ԱՊՀ մնացեալ երկրներին, իսկ Հայր Տաճատը՝ Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկայի երկրների միաբանների համար:

Յաջորդ օրը՝ Օգոստոս 19-ին, նորընտիր դիւանը գումարեց իր առաջին ժողովը, որտեղ ընդունուեցին մի քանի որոշումներ: Առաջիկայում յանձնախումբը առանձին գրքով կը հրատարակի 2006թ. միաբանական համագումարի բոլոր գեկոյցները եւ քննարկուած նիւթերը: Կը տպագրուի նաեւ բոլոր միաբանների հասցեագիրքը:

Ճշտուեց նաեւ ժամանակացուցը յաջորդ միաբանական համագումարի, որը տեղի կ'ունենայ 2009թ. Յուլիսի առաջին կէսին:

ԸԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

Շարունակում է շ 5-էն

Սեղանի առջեւ կանգնած, աղօթք ենք բարձրացնում առ Աստուած՝ մաղթելով, որ Տէրը խաղաղութեան, առաջընթացի եւ բարօրութեան մէջ պահի հայրենի մեր երկիրը եւ աշխարհասփիւռ ազգ հայոց, որպէսզի աստուածփառաբանութեամբ ապրեն իրենց կեանքի օրերը եւ ապրեն աղօթքով՝ ստեղծագործե-

լով, կերտելով ու բարեկարգելով, ինչպէս հայրենական մեր կեանքը, այնպէս էլ իրենց անձնական կեանքը»:

Արարողութիւնից յետոյ Վեհափառ Հայրապետը, իր օրհնութիւնը բաշխելով հաւատաւոր ժողովրդին, թափօրի ուղեկցութեամբ վերադարձաւ Վեհափառ, ուր ընդունեց Մայր Աթոռի միաբանութեանը:

ԸՄԱՅԵՆԵՐՈՒ ՏԱՐԱՓ ՄԸ, ՈՐ ՄԱԿԸ ԱՆԵԼԻ ՄԱՏԵԼԷ ԱԲԵԼԻ՝ ՍՈՒԹ ԱՄՊԵՐ ԿԸ ԿՈՒՏԱԿԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԿԱԿԱՄԱՐԻՆ ԿՐԱՅ

Շարունակում է շ 1-էն

Ցարդ կարգ մը երկիրներ՝ Ֆինլանտան, Թուրքիան եւ Սպանիան պատրաստակամութիւն յայտնած են զօրհրկելու Հարաւ: Այդ բոլորին մէջ ծիծաղելի, Թուրքիոյ՝ Լիբանանի, Իսրայէլի եւ Կազախի քաղաքական բեմահարթակներում վրայաբարձարացութիւններն են անտարակոյս: Թուրքիա, պահ մը մոռնալով իր ծանօթ ցեղապանի, սահմանակից երկիրներն տնտեսական շրջափակման տակ պահելու եւ պատմութիւնը խեղափոխելու վատ վարկը, կը փորձէ տարիաւորել զանոնք, որ իր ունեցած անխորակա՞ն, խաղաբարձր եւ մարդկայնակա՞ն վարձագիծերով, կրնայ դրական դեր խաղալ Հարաւ իր տեղակայմամբ: Նաեւ, կը մոռնայ այն հանգամանքը, որ ինք Իսրայէլի հետ ունի դաշնագրերով հաստատուած փոխադարձ պաշտպանութեան յանձնառութիւն:

Այդ բոլորէն ետք կայ տակաւին անհանդուրժելի:

Իսրայէլ ինքզինքին կ'արտօնէ վերապահել սահմանափակումներ կատարելու իրաւունք, միջամտելով ՄԱԿ-ի ունեցած օրինական իրաւասութիւններէն ներս: Ան կը նկրտի ընդունիլ կամ մերժել ՄԱԿ-ի խաղաբարձութիւնը՝ իրենց մասնակցութիւնը բերելու յօտար պետութիւններ: Օրինակի համար, ան մերժեց Ինտոնեզիոյ, Պանկլատէի եւ

Մալեզիոյ մասնակցութիւնը, պարզ այն պատճառաւ, որ անոնք չեն ցանցնար Իսրայէլը: Մինչ իրեն համար ընդունելի է աշխարհով մէկ վարկաբեկուած Թուրքիոյ ներկայութիւնը, որովհետեւ հոն կայ շահերու նոյնութիւն:

Անցեալ շաբթուան Պեքաայի վրայով Իսրայէլի կողմէ արձանագրուած եւ իսրայէլեան ծուռ չափանիշերով արդարացուած, բայց ՄԱԿի կողմէ յատապարտուած գիմադարարի յատարանը՝ առաւել եւս կը մտահոգէ երոպական պետութիւնները: Անոնք, այդ պատճառով, կրնան ուշացնել կամ բնաւ չիրագործել խաղաբարձութիւնը կազմութիւնը, թոյլ տալով որ անտարի օրէնք ի՞նք խաղայ իր կործանարար խաղը Հարաւի մէջ...

Այնպէս կը թուի, թէ Իսրայէլի ներկայ քաղաքական ու ռազմական փայլները կը թելադրուին Հրգայլայի հետ իր ունեցած պատերազմին մէջ իր արձանագրած մօտաւոր հաւասարութեան արդիւնքէն, որ խիստ վարկաբեկիչ որակուեցաւ իր երկրի քաղաքականութեանը կողմէ: Արդեօ՞ք ան, իր քանակի վարկը վերականգնելու մեծամտութեամբ, նոր սեմարիօ մը բեմադրելու վրայ կ'աշխատի:

Ի՞նչ ալ ըլլան ենթադրութիւնները, ՄԱԿ-ը իր դրական դերը պիտի խաղայ, ու իր խաղաբարձութիւնը պիտի օժանդակէ վերականգնելու Լիբանանի ապագան:

ԽՕՍՔ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Ներկայիս պարտք կը զգամ իմ խորագրաց շնորհակալութիւններս յայտնել՝ Ամենայն Հայոց Ազգընտիր կաթողիկոս, Նորին Սուրբ Օծուութիւն Տէր Տէր Գարեգին Բ. Ներսիսեանին, ինծի պարգեւած իր սրբատառ կոնդակին եւ Ս. Ներսէս Շնորհալի շքանշանին համար:

Շնորհակալութիւն նաեւ Արեւմտեան թեմի բարեխնամ Առաջնորդ, Տէր Յովնան Ս. Արքեպիսկոպոս Տէրաբեանի, Ամենայն Հայոց Վեհափառին մօտ իմ մասիս կատարած բարեխօսութեանը համար:

Նաեւ խորին շնորհակալութիւններս՝ այն բոլոր զիս սիրողներուն, որոնք 18 Յունիս Կրակի օր Ս. Պետրոս եկեղեցիի մէջ Ս. Պատարագի ընթացքին, Առաջնորդ ձեռամբ Սրբատառ Կոնդակի ընթերցումը եւ Ս. Ներսէս Շնորհալի շքանշանի տուչութիւնը կատարուելէ յետոյ, սրահը ընդունելութեան ներկայ գտնուելով, իրենց սրտագին շնորհաւորութիւններն ու գնահատանքը յայտնեցին, իմ 70 տարիներու եկեղեցական ու համայնքային գործունէութեանս առիթով:

Շնորհակալութիւններս նաեւ այն ամէն անոնց՝ որոնք այս ուրախ առիթի, նամակաւ կամ հեռախօսելով իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին:

ՎԱՐԴԳԷՍ ԳԱՐԻԷԼԵԱՆ

ԽՆՂԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

«Մասիս» շաբաթաթերթի հաւատաւոր ընթերցողներէն Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Վարդուհի Լեւոնեան (Նիւ Եորք) առաջին թոռնիկի՝ Թալինի ամուսնութեան առթիւ մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները մեծ հօր եւ մեծ մօր ու իրենց ընտանեկան բոլոր հարազատներուն:

«Մասիս»

ԲԱՆՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկ. Հրաչ եւ Արփի Պողարեաններ բախտաւորուած են աղջիկ գաւակով մը, զոր անուանած են Լարա:

Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը կը շնորհաւորէ ընտանեկան պարագաները:

Jessica Demirdjian REALTOR®

Prudential

California Realty
9878 Hibert Street
San Diego, CA 92131
Bus 858 653-6400 Fax 858 653-6440
Cell 619 846-7738 jessicad@prusd.com

An independently owned and operated member of Prudential Real Estate Affiliates, Inc.

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼԵԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

Շարունակում է՝ 6-էն

բոլոր չիշողութեան մէջ տակաւին թարմ է «ինթիֆատայի» ժողովրդական դիմադրութիւնը:

Երրորդ հաստատումը Յուլիս 12ին սկսուած պատերազմը այդ է որ պետութեան մը կեդրոնական իշխանութենէն դուրս եւ անկախ, միաւորներ, կազմակերպութիւններ, շարժումներ, ինչ ուզէք կոչեցէք զանոնք, կարող են տնտեսական եւ պատերազմական ոյժ դառնալ եւ դիմադրել կանոնաւոր բանակներ: Այսօր, փաստօրէն, Իսրայէլ պատերազմ կը մղէ ոչ թէ Լիբանանի կամ Պաղեստինի դէմ, այլ Հրգպալլայի, եւ Համասի դէմ, թէեւ այս վերջինը նաեւ կը ներկայացնէ Պաղեստինեան կառավարութիւնը, ճիշտ այս երեւոյթին առջեւ է որ կը գտնուի Ամերիկան իրաքի մէջ: Ենթադրաբար, իրաքի մէջ գոյութիւն ունի, հիմա, կեդրոնական կառավարութիւն մը, որ սակայն գուրկ է, անկարող է, իր իշխանութիւնը պարտադրելու տարբեր, տարբեր, Շիի, Սիւննի, Քիւրտ, Ալ-Քալիտա ահաբեկչական խմբաւորումներուն վրայ, որոնք, վստահաբար, երկիրը պիտի առաջնորդեն քաղաքացիական լուրջ պատերազմի, ի վերջոյ իրաքը բաժնելու երեք մասերու, Շիի, Սիւննի, եւ Քիւրտ: Այս ուղղութեամբ արդէն լուրջ մտածողներ եւ առաջարկութիւններ կը շրջին: Հարց է թէ ե՞րբ կը ստեղծուին անջատումի անհրաժեշտ պայմանները: Շատ հաւանաբար, այս պայմանները կախեալ են ամերիկեան գործերու իրաքէն հեռանալուն հետ, իսկ այս մէկը երթալով աւելի կարելի կը դառնայ ամերիկեան կեանքի ներքին հոլովոյթին պատճառաւ:

Հրգպալլան կրնայ որոշ տկարութեան ենթարկուիլ գինուորական զետնի վրայ մասնաւորաբար, սակայն քաղաքական լուրջ ոյժ կը մնայ եւ յետագային կրնայ կրկին վտանգի ենթարկել իսրայէլը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ի հարկէ կարելի չէ ըսել որ Ամերիկան ինքը ստեղծեց ներկայ կացութիւնը Լիբանանի եւ Կազայի մէջ: Սակայն ինչպէս սկիզբը նշուեցաւ ամբողջ տասնամեակներու ընթացքին, եւ շնորհիւ իր միակողմանի եւ Իսրայէլի ի նպաստ քաղաքականութեան, Ամերիկա անտեսեց արաբ-իսրայէլ հիմնահարցը: Պուշի իշխանութիւնը, իր սկզբնական տարիներուն, նոյնիսկ կողմերը առանձին ուզեց ձգել իրենց հարցերու լուծման համար: Այսօր, հակառակ իր միակ գերզօր տէրութիւն ըլլալու հանգամանքին Ամերիկան անգոր է շրջանէն ներս: Իրաքի աւազախրուումը, Իրանի հետ, Սուրիոյ հետ, եւ յատկապէս Իսլամական աշխարհի հետ, Ամերիկայի ոչ բարեկամական կապերը գինք անգոր կը դարձնեն հիմնական դեր խաղալու, բան մը որ յատկօրէն դրսեւորուեցաւ տեղի ունեցող դէպքերու ընթացքին: Հակամերիկեան տրամադրութիւնները, աշխարհով մէկ, այսքան զօրաւոր չեն եղած, եւ Ամերիկայի ազդեցութիւնը՝ այսքան տկար: Միջազգային պատկերը շատ յատակ է, ՄԱԿ-էն մինչեւ Եւրոպա, ուր Ամերիկան հագիւ լուսանցքային ներկայութիւն մը կը նկատուի: Այսօր փոխանակ արաբ-իսրայէլեան հարցին լուծում փնտրելու, Ամերիկան խրած է իրաքի, Իրանի եւ միջազգային ահաբեկչութեան դէմ պայքարի մէջ:

Մեծ երկիրներէն կ'անկնկալուի մեծ ընտրութիւններ, մասնաւոր նոր մօտեցումներ: Նախագահ Պուշի «ընթացքը շարունակելու» քաղաքականութիւնը գինք հասցուց աղիտայի արդիւնքներու:

Արդեօ՞ք կարելի է յուսալ որ յատկապէս արաբ-իսրայէլեան հարցի կապակցութեամբ, Ամերիկան կը դիմէ վճռական միջամտութեան, իր դաշնակից Իսրայէլի մօտ, հարցին հիմնական լուծում մը գտնելու համար: Այլապէս, այսօրուայ նման աղետներ կրնան, մօտ կամ հեռու սպազային, կրկին կրկնուիլ:

ՇՆՈՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ ԳԱՆԱՏԱ

Շարունակում է՝ 6-էն

շաբաթներով բարկ արեւուն տակ սպասելով ամերիկեան, գանատական կամ եւրոպական երկրի մը դեսպանատան առջեւ: Ինչպէս յայտնի է առեւտրական կեանքի մէջ, որ պահանջուած եւ հազուադիւրս դարձած ապրանքի մը գինը կը սղի, վիզան ալ այդ օրէնքին ենթարկուելով սեւ շուկայի ապրանք դարձաւ՝ յառաջ բերելով միջնորդներու մակարդէ դասակարգ մը: Հակառակ ընտանեկան պարագաներէս վրաս գործադրուած ճնշումին՝ ես երթալ ուզողը չէի, սակայն յաճախ կը ստիպուէի վիզա հետապնդող ազգականներու եւ բարեկամներու ընկերակցիլ Նիկոսիա գտնուող դեսպանատունները երթալու, ի հարկին, թարգմանութիւն ընելով համար: Եւ օր մըն ալ, սաստկացող ճնշումին տեղի տալով, Գանատա երթալու դիմումնագիր մըն ալ ես տուի, մաղթելով որ մերժուէի: Մաղթանքս անհիմն չէր քանի որ համապատասխանական մասնագիտութիւն մը չունէի, մինչ աչքիս առջեւ էր յարկաբաժնի դրացիս՝ Պէյրութի մէջ յաջողակ զեղագործ մը, որ կնոջը ու երկու պատանի աղջիկներուն հետ Գանատա երթալու համար դեսպանատան դրան առջեւ ի գուր վիզա կը մուրար: Բայց ով զարմանք դիմումիս չորրորդ օրը գիս դեսպանատուն ն կը հրաւիրէին վիզաստանալու համար, ապշանք ու զայրոյթ յառաջացնելով դրացիիս մօտ, որ ճակարակներուն հետ հաշտուելով վերադարձաւ Պէյրութ:

Իսկապէս գարմացած էին ինծի հանդէպ եղած խտրութեան՝ ոչ միայն որեւէ մասնագիտութիւն չունենալու համար, այլ իմ մասին տուած տեղեկութիւններու համար, որոնք կը կարծէի թէ դիմումս մերժելու բաւարար պատճառներ ըլլալին: Այս, ըսի թէ ես Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան ղեկավարներէն մէկն եմ, հայկական դատի եւ ցեղասպանութեան ճանաչման համար պայքարող մը եւ գործունէութեանս վերաբերեալ ամէն տեղեկութիւն, որոնք սակայն, յուսացածիս հակառակ, ժխտական ազդեցութիւն չէին ընել հիւպատոսին վրան: Պահ ը լուրջ յետոյ, յանկարծ հարցում մը ըրաւ ան. «Նոյն գործունէութիւնները Գանատա ալ պիտի շարունակէ՞ք», որուն «այո» պատասխանեցի ես: Պահ մը եւս լուրջ ան գիս մղելով յայտարարելու որ եթէ համոզմունքներս հրաժարել պէտք է Գանատա երթալու համար, այդ պարագային կը նախընտրեմ Գանատա երթալէ հրաժարիլ, «Օ, ո՛չ, ո՛չ, միայն պիտի ըսէի որ արիւնահեղութեամբ չկատարէիք ձեր այդ պայքարը», անշուշտ նկատի ունենալով այդ տարիներուն աշխարհի զանազան քաղաքներուն մէջ Ասալայի կամ այլ վրիժաւորներու կողմէ սպանուած թուրք դիւանագէտները:

- Գացէք, մտախալը եղէք, աւելցուց ան:

- Medical-ը, ուրեմն ըն դունուած ենք:

- Բայց, պարոն հիւպատոս, մեր ընտանիքը այս չէ միայն ըսի, ցոյց տալով քովս նստած կինս ու կրտսեր տղաս: Երկու զաւակներ ալ ունիմ, որոնք Հայաստան կ'ուսանին:

- Լաւ, թող գան, իրենց հետ ալ տեսակցութիւն ունենամ:

Արդէն դասընթացքները վերջացած եւ տղաս ճարտարապետականը աւարտած ըլլալով, շուտով եկան ու տեսակցեցան հիւպատոսին հետ: Նկատելով որ Հայաստանը Սովետ Միութեան մաս կը կազմէր, որոշ կասկածամտութեամբ մը հիւպատոսին հարցումները քաղաքական բնոյթ ունէին: Մասնաւորաբար երկար տեւեց տեսակցութիւնը աղջկանս հետ, որ տակաւին ուսումը պիտի շարունակէր եւ յախուռն մասնակցութիւն ունէր անկախութեան ի նպաստ մղող պայքարին: Հարցումէն՝ թէ ինչո՞ւ Ս. Միութիւն կ'ուսանիմ, ան պատասխաններ էր. -

- Ս. Միութիւն չէ, Հայաստանի մէջ կ'ուսանիմ, որովհետեւ հայրենիքս է եւ ուսումը ոչ միայն ձրի է, այլ նաեւ կենսաթոշակ կը ստանամ:

Զաւակներուս հետ տեսակցութիւնը աւարտելով, հիւպատոսը գիս ալ գրասենեակը հրաւիրեց, եզրակացնելու համար այս տեսակցութիւնը, ըսելով. -

- Ուրախ եմ որ ձեզի պէս որակաւոր գանատացի նոր քաղաքացիներ պիտի ունենանք: Գալով հայ դատին ու ցեղասպանութեան ճանաչման հարցին, շարունակեցէք ձեր համոզումներուն համաձայն անոնց հետապնդումը, բայց ինչպէս ըսի, կը կրկնեմ՝ առանց արիւնահեղութեան, ընկերային ու քաղաքական ճամբով: Ես անոնցմէ եմ, որոնք կը ճանչնան հայ դատին արդարացիութիւնը եւ ցեղասպանութեան վաւերականութիւնը: Շարունակեցէք ձեր պայքարը, որուն համախոհներ պիտի գտնէք Գանատայի մէջ:

Եւ ահա, այս տեսակցութենէն շուրջ 16 տարի յետոյ, այդ ընթացքին նոր հայ զանգուածներու Գանատա ներգաղթելովը եւ հայաստան աշխատանքները նոր թափ ստանալով, պարոն հիւպատոսին համախոհները խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն կազմելով, եւ աշխարհի վրայ առաջին պետութիւններէն մէկը ըլլալով, Գանատան ճանչցաւ հայկական ցեղասպանութիւնը՝ իբրեւ քսաններորդ դարու անհերքելի առաջին ցեղասպանութիւն:

Շնորհակալութիւն՝ պարոն հիւպատոս, ինծի եւ ընտանիքիս ընծայած ձեր դիւրութիւններուն համար, արդար եւ մարդկային ձեր վերաբերումին համար, ու մասնաւոր, ձեր եւ նմաններուդ շնորհիւ հայկական ցեղասպանութեան պետականօրէն ճանաչման համար:

Շնորհակալութիւն՝ Գանատա:

ART PHOTOGRAPHY
JACOB DEMIRDJIAN
TEL(626)795-4493

HARUT DER-TAVITIAN
 License #0828270
 1807 W. Glenoaks Blvd., Suite 202
 Glendale, CA 91201
Tel.: 818/502-3233
Fax: 818/502-3244
Pgr.: 818/608-9898
info@excelhye.com
www.excelhye.com

EXCEL
HYE INSURANCE SERVICES
 AUTO • HOME • LIFE • HEALTH • DISABILITY • COMMERCIAL

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆ
ԿԱՅԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆ
ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆ

NOR SEROUNT CULTURAL ASSOCIATION
GAIDZ YOUTH ORGANIZATION
& ARMENIAN ATHLETIC ASSOCIATION

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ – FREE ADMISSION

Festival

Armenian Independence Day

Sunday September 24, 2006

10AM - 7PM

Verdugo Park, Glendale

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՅ

ՓԱՌԱՏՕՆ – 2006

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ԵՐԳ

ՊԱՐ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ

ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՔ
ՓՈՔՐԵՐՈՒ ԽԱՂԵՐ
ՆԱՐՏԻՒ ՄՐՑԱՇԱՐՔ
ՀԱՄԱԴԱՄ ՃԱՇԵՐ